

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Krinka je padla

Znano je, s kakšnimi sredstvi so prijatelji boljševizma v zadnjih letih skušali po vseh državah ohraniti ali pa zbuditi simpatije za sovjetsko Rusijo in kako so jo branili in še branijo pred očitkom, da hoče boljševizirati ves svet. Pravijo, da je Stalin opustil Ljeningovo politiko, ki je videla cilj vse sovjetske delavnosti v svetovni revoluciji, ker boljševizirala država ne more obstojati in živeti osamljena, če je obkrožena od kapitalističnih držav, in mora zato v prvi vrsti iti za tem, da se poruši družabni in kulturni red po vsem svetu. Stalin je — tako beremo ne samo v onem časopisu na zapadu, ki več ali manj odkrito izpoveduje komunizem, ampak tudi v onem, ki se ponaša s svojim meščanskim »svobodomiselnostjo« ter zagovarja idejo levičarske fronte — likvidiral prvotni vojni integralni komunizem, slekel rdeči revolucionarni jopič in začel politiko ideološkega in političnega ubližanja z buržuaznim svetom, kar mora imeti za posledico postopno podemokracenje sovjetske Rusije in bo zato nujno vedlo tudi do pomirjenja vsega sveta. Zakaj tovariš Stalin — tako je danes prepričano »napredno« meščanstvo vsega sveta — ne smatra več svetovne revolucije za bistveno nalogo boljševizma, ampak je postal samo dragocen zaveznik v borbi proti fašizmu, zato da se ohrani svetovna demokracija, in bo tudi Rusijo samo počasi pomčkanil s pomočjo demokratskega cepiva, s katerim bo pregnal iz nje boljševiški strup fanatičnega leninizma. Krvoločno divjanje Stalina zoper trockistično opozicijo so velike in male demokracije Evrope smatrale samo za dokaz, kako pravilna je njegova teza o »idejni revoluciji« v boljševizmu, ki da se z vso energijo obrača proti skrajnejši v lastni stranki, kateri želi obnoviti Ljeningov program in pripomoči do zmage brezkompromisnemu in totalitarizmu komunizmu prvih dni. Stalin sam je znanemu ameriškemu žurnalistu Roy Howard izjavil, da sovjetska Unija nima nobenih svetovno revolucionarnih načrtov in namenov, kakor se ji po krivici očita, in je trdil, da oni, ki v strahu pred to revolucijo svetje na ta način obrekujejo, imenovo »tragikomično nesporazumljenje...«

Zaradi te prelevitve ruskega boljševizma g. Herriotu, šefu svetovnega framasonstva, ni bilo preveč težko zagovarjati politiko pakta z Rusijo, ki jo je on začel, in njegova stranka je primeroma lahko prepričala francosko radikalno meščanstvo, da se mu ni treba bati komunistične revolucije, če bo Francija delala zunanjo politiko z roko v roki s sovjetsko Rusijo, ki je najmočnejši zaveznik Francije v njeni borbi in obrambi zoper nevarnost nemške imperializma. Znani Thorez je šel celo tako daleč, da poudarja roko vsem katoličanom sveta, naj bi skupno s Francijo in Rusijo branili demokracijo proti fašizmu, in na vsakem shodu naglašal, kako da so francoski komunisti najboljši patrioti, in sicer ne po navodilih Moskve, od katere da so popolnoma neodvisni, ampak iz svojega lastnega prepričanja... Francoski državniki pa so prepričani, da nima sovjetska vlada nobenega opravka s komunistično internacionalo in da je zato z rusko diplomacijo mogoče sodelovati na podlagi popolne medsebojne lojalnosti in ko-rektnosti ter popolnoma enakih pogledov na mednarodni položaj. Celo ko je izbruhnila državljanska vojna v Španiji, ki je bila takoj obeležena s pokoljem katoliške duhovščine in porušenjem vseh katoliških cerkva in institucij, in to pod vodstvom sovjetskega poslanika Orsejena, ki se je bil že v Rusiji proslavil s svojo kazaško krvoločnostjo, je izvesten del evropske diplomacije vztrajal na svojem stališču, da krvava tragedija v Španiji ni delo ruskega boljševizma, ki se hoče zasidrati v Španiji, da iz nje revolucionira ves svet, ampak da so jo zanesli oni, katerim je draga nacionalna in katoliška tradicija Španije. Taista diplomacija tudi venomer zatrjuje, da je krivično dolžiti sovjetsko Rusijo kakršnihkoli napadalnih namenov, češ da v zvezi z zapadnimi velikimi demokracijami hoče le braniti svet pred imperialistično ofenzivo fašističnih držav.

Zdaj pa je vstal sam Stalin in je z eno potezo peresa vso umetelno stavbo, ki so jo zgradili prijatelji sovjetske Rusije v Evropi, do tal podrli. Nekaj Ivan Ivanovič, čigar rodbinskega imena Stalin ne pove in pravi samo, da je navdušen član Komsomola, se je Stalinu pismeno pritožil, da ga smatrajo mnogi za trockista, ker je mnenja, da sovjetska revolucija še ni končana, ampak da mora po dograditvi komunističnega sistema v sovjetski Rusiji, ki je po zaslugi tovariša Stalina zdaj dokončana, nujno slediti svetovna revolucija v smislu Ljeningovega nauka. Stalin je zdaj v glavnem glasilu komunistične stranke »Pravdi« odgovoril, naj si iz teh očitkov nič ne stori, ker je njegovo stališče popolnoma pravilno, in da ga zaradi tega nihče ne sme smatrati za trockista, ampak za dobrega in pravega komunisto, kakršen mora biti vsak sovjetski državljani. Stalin potrjuje pravilnost nazora, da naloga boljševizma in boljševiške države nikakor še ni končana, ampak da bo zmaga boljševizma popolna šele, ko bo boljševiziran ves svet. Kakor da tega še ne bi bilo dosti, nadaljuje Stalin, da je treba mobilizirati vse rusko prebivalstvo, da bo sposobno za svetovno revolucionarno nalogo boljševizma. V to svrhu, pravi Stalin, je treba, da ruski boljševizem stopi v čim tesnejšo zvezo z delavstvom vseh kapitalističnih držav, ki so sovražnice komunizma, zato da bi to delavstvo prišlo na pomoč sovjetski Rusiji, ako bi bila ogrožena, in da bi se čimprej izpolnila naloga, ki jo ima boljševizem po vsem svetu. Tako rdeča armada kakor rdeče brodoge in letalstvo — pravi Stalin — je samo orožje boljševizma pri tej njegovi nalogi. In čeprav Stalin ne imenuje kominterne, jasno sledi iz tega, da ta naloga ne obstoji v ničemer drugem, kakor v tem, da se po kominterni pospeši svetovna revolucija in da evropski tovariši neutrudoma delajo na njeno uresničenje. Zakaj tako beremo v Stalinovem pismu: ves svetovni komunizem je treba mobilizirati in ne samo ruskega mužika in delavca, in čisto napačno je, zagotavlja Stalin Ivan Ivanovič, označevati prizadevanje boljševizma, da se kapitalistični

Nadaljevanje uvodnika na 2. strani.

Klic po neodvisnosti Avstrije iz vrst avstrijskega delavstva

Dunaj, 18. februarja. TG. Predsedniki vseh strokov. organizacij in zaupniki najbolj pomembnih dunajskih podjetij so se zbrali pod predsedstvom Standa, da iz ust ministra Rotta slišijo uradno razlago o zadnjih dogodkih v zvezi s spremembo v avstrijski vladi. Ko je Rott končal svoj govor, ki je izzvenel v klicu po svobodni Avstriji, je zbor sprejel naslednjo resolucijo:

»Zaupniki avstrijskega delavstva, zbrani pri resnem posvetovanju, dajejo strasten izraz svoje volje, da hočejo svobodo, neodvisnost in čast Avstrije braniti. Zbor ponavlja in potrjuje znova zagotovila, ki so jih zastopniki delavstva že dali zveznemu kanclerju Schuschnigg, da pri svojih prizadevanjih za ohranitev neodvisne Avstrije in za zgraditev notranje zadovoljne domovine lahko računa na brezpogojno pomoč in poštrevnost vsega avstrijskega delavstva. Avstrijski delavci so za mir, toda ne za vsako ceno. Avstriji hočejo svojo hišo sami upravljati po svoji svobodni in neodvisni volji, po svojih načelih in na svoj način. Zbor izjavlja, da bo avstrijsko delavstvo brez ozira na prejšnje usmerjenosti strnjeno v strokovni zvezi nadaljevalo svojo pot do končne zmage.«

Po zborovanju se je delavstvo mirno razšlo in tudi razburjenje po velikih delavskih srečanjih v notranjosti Avstrije je ponoči odnehalo.

„Avstrija in Nemčija sta se samo pomirili“

Minister Zernatto objavlja v »Weltblattu« članke o sestanku med Hitlerjem in dr. Schuschniggom. Minister pravi, da je pomirjenje med Avstrijo in Nemčijo največji dogodek v zgodovini odnošajev med obema državama. Führer je potrdil željo, da hoče spoštovati neodvisnost in samostojnost Avstrije, v Avstriji pa se upošteva iskreno sodelovanje med vsemi na temelju ustave iz l. 1934, to je na načelih domovinske fronte. Domovinska fronta navdušeno pozdravlja dejstvo, da Nemčija in Avstrija korakata z roko v roki.

Na Dunaju poudarjajo, da se v Berchtesgadeni ni govorilo o odhodu Avstrije iz Zveze narodov. Tudi ni res, da bi bil na tem sestanku sklenjen vojaški in carinski dogovor med Avstrijo in Nemčijo. Sedanji obisk notranjega ministra Seyssa Inquarta v Berlinu pa ima samo ta cilj, da uredi upravne stike med obema državama.

Berlin, 18. februarja. c. Hitlerjev govor bodo v nedeljo prenašale vse avstrijske radijske po-

staje, Schuschniggov govor pa v četrtek, 24. t. m., vse nemške radijske postaje.

Židje se že boje

Dunaj, 19. februarja. b. V zvezi s preobratom v Avstriji prihajajo poročila, da so se pretekle dni obrnili številni avstrijski Judje na britanski konzulat na Dunaju in v Pragi ter prosili za pojasnila glede izselitve v Anglijo. Gre predvsem za premožne Žide, ki sicer še niso v paničnem razpoloženju, vendar pa bi se radi pripravili na odhod iz Avstrije v Anglijo.

Kancler Schuschnigg:

„Zaradi domače nesloge nisem mogel drugače“

Dunaj, 19. febr. b. Besede, ki jih je avstrijski državni kancler dr. Schuschnigg izgovoril na zgodovinski seji deželnega vodstva Domovinske fronte v torek neposredno pred spremembami avstrijske vlade, so bile: »Nisem mogel drugače delati, če je v lastnih vrstah domovinske fronte opozicija.

Vprašanja Angležev

London, 18. febr. TG. V zgornji zbornici so nekateri lordi postavili vprašanja na člane vlade v zvezi z avstrijsko-nemškimi sporazumi v Berchtesgaden. Med drugim je govoril tudi lord Cecil, ki je med drugim izrekel tudi stavek: »Nikdo ne bo hotel trditi, da je naša dolžnost, da gremo branit Češkoslovaško.« Na to je vstal član vlade lord Plymouth in izrekel sledečo izjavo: »Ako bi izbruhnila vojna in bi bila Francija zapletena v njo, bi bil vsak korak angleške vlade odvisen od okoliščin, iz katerih je vojna zrasla.«

Danes opoldne je italijanski veleposlanik Grandi obiskal predsednika vlade Chamberlaina in se z njim pogovarjal nad pet četrte ure. Tega sestanka se je udeležil tudi zunanji minister Eden.

V ponedeljek bo v spodnji zbornici splošna debata o angleški zunanji politiki. Vladno stališče bo podal zunanji minister Eden.

London, 19. febr. c. Popoldne je bil še en sestanek med Chamberlainom, Edenom in Grandijem. Sestanek je trajal od 3 do pol 4.

Član delavske opozicije bo prihodnji ponedeljek

Dolgo sem nasprotoval in se branil, saj sem hotel popolnoma drugačen razvoj dogodkov.« Te besede avstrijskega državnega kanclerja dr. Schuschnigga so med deželnimi voditelji domovinske fronte povzročile veliko vznemirjenje, vsled česar je dr. Schuschnigg prepovedal vsako nadaljnjo debato o tej zadevi. Stališče dr. Schuschnigga lahko v prihodnjih dneh po izjavi njegove okolice prinese nov preobrat v Avstriji, seveda pa bo vse odvisno od povratka notranjega ministra dr. Seyssa Inquarta, ki ga je včeraj v Berlinu sprejel voditelj nemške države Hitler.

V domovinski fronti je bil imenovan v vodstvo odvetnik dr. Jurisch kot zastopnik narodnih socialistov.

Dunaj, 19. febr. b. V tukajšnjih dobro poučenih političnih krogih pričakujejo, da bo kardinal Innitzer v kratkem odpotoval v Rim, da obvesti sv. očeta o položaju katoličanov v Avstriji.

Dunaj, 18. februarja. c. V dunajski operi bi morala biti jutri slavnostna premiera češke opere »Dalibor«. Predstavo so pa preložili in bo 26. t. m. Premiere se bo udeležil tudi češkoslovaški svetni minister dr. Franke.

deljek stavl zunanjemu ministru naslednje vprašanje:

Ali je izjava angleške in francoske vlade z dne 3. februarja 1935 o neodvisnosti in nedotakljivosti Avstrije kaj odvisna od podpore drugih držav?

Poslanec delavske opozicije Wickinson bo prihodnji ponedeljek vprašal zunanjega ministra Edena, kolikokrat je Velika Britanija po podpisu premirja jamčila za neodvisnost Avstrije in kolikokrat odlej je Velika Britanija dala podobne izjave o drugih državah.

Parlament v ČSR sklican

Praga, 18. februarja. AA. (CTK) Venkov poroča, da se češkoslovaška poslanska zbornica sestane 22. februarja, senat pa 23. februarja.

„Prostor nemškega naroda“

Berlin, 18. febr. AA. (Havas) V izjavi, ki jo je dal nemški poslanik na Dunaju v. Papen posebnemu poročevalcu Angriffa, poudarja, da mora biti amnestija, ki jo je avstrijska vlada izdala za politične krivce, popolna. Prepričan je, da položaja Avstrije v Evropi ni mogoče ločiti od njene stališča do Nemčije, se čedalje bolj utrjuje. Po zadnjih težkočah gre sedaj za to, da se olajša proces asimilacije v nemškem prostoru, ki nam ga je usoda namenila. Treba mu je pripraviti pola. Isti nagibi morajo prodrati tu in tam in sicer tako z duhovnega kakor čustvenega stališča. V prostoru, ki je namenjen nemškemu narodu, morajo zavladati iste ideje o potrebah in možnostih razvoja.

2.500 hitlerjevcev že izpuščeni iz zaporov

Včeraj so iz zaporov izpustili nad 2500 oseb. Pred zaporom se je zbralo mnogo sorodnikov in prijateljev pomiloščencev. Prvič po letu 1934 se je zgodilo, da se je ljudstvo lahko zbiralo tako blizu sodnega poslopja in je. Navdušenje se je nekoliko skalilo, ko so nekateri začeli vzdikati proti nasilju nad narodnim socializmom in je policija morala miriti. V nekaterih dunajskih tovarnah je prišlo tudi do kratkih protestnih stavk.

Nizkotni izpadi praške revije

»Pritomnost« (Sedanost) iz Prage, politična revija levičarskih intelektualcev, ki se hvalijo, da je njihova politična linija tudi linija najvišjih državnih predstavnikov češkoslovaške države, je v zadnji številki zopet enkrat pokazala, da nas bratje Čehi, vsaj levičarji ne, ne bodo učili niti kulture niti civilizacije. V jako dolgem članku prikazuje namreč ta revija privatno življenje predsednika naše vlade v takih barvah in s takimi besedami, da jih ni mogoče ponoviti. Pa ne samo njega, še celo najvišjega predstavnika naše države vleče v svoje blato. Mi na te protaške napade, ki nimajo s politiko nič skupnega, ne bomo odgovarjali, ker se nečemo s tako »gospodo« mazati. Čudimo se le njihovim oficelnim predstavnikom in njihovi cenzuri, da je kaj takega pri njih sploh mogoče objaviti. Niti najbolj obskurni list v nam najbolj sovražni državi ni do sedaj objavil takih stvari. Mi se s tem dalje ne bomo ukvarjali, kljub temu, da bi se po njihovem načelu »zob za zob« lahko. Mi samo ugotavljamo, da smo to brali v češkem listu tako imenovane »Intelligence«, v listu, v katerem je glavni urednik Ferdinand Peroutka, politični ravnatelj »Lidovih Novin«, tako imenovani »človek ministrstva zunanjih zadev« in pa politični urednik famozni Ripka, propadli kandidat za poslaniško mesto v Belgadu, ki se izdaja za političnega glasnika najvišjih državnih krogov.

To nam zaenkrat zadostuje. Ugotavljamo samo še, da se je to zgodilo v jubilejnem letu 20 letnice češkoslovaške države in pa tik pred sokolskim izletom, na katerega so bili naši najvišji predstavniki povabljeni.

Zagrebska vremenska napoved: Megleno in oblačno.

Dunajska vrem. napoved: Večinoma jasno in milo.

Notranji minister pri Hitlerju Na Dunaj se vrača z novimi pogoji

Berlin, 18. februarja. AA. (Stefani). V zvezi s potovanjem avstrijskega notranjega ministra Seyssa Inquarta se je izvedelo iz izjav iz poučenih krogov, da je temu obisku namen proučevanje sredstev in možnosti za kar najtesnejše sodelovanje med Avstrijo in Nemčijo. Tudi je prišlo na dan, da je bilo v razgovoru med Seyss-Inquartom in šefom nemške državne policije Himmlerjem govora tudi o sodelovanju med policijo obeh držav, da se v skladu z nemškim stališčem kar najstrožje izvajajo ukrepi za obrambo pred komunizmom.

Avstrijski notranji minister Seyss-Inquart je dopoldne govoril s Hitlerjevim namestnikom von Hessem in Backerjem, pokrajinskim šefom Hitlerjeve mladine. Nato se je udeležil otvoritve avtomobilske razstave. Dopoldne je bil sprejet pri Hitlerju in maršalu Göringju.

Dunaj, 19. febr. c. Avstrijski notranji minister se je s posebnim letalom nemškega letalskega ministra ob 15.15 odpeljal iz Berlina na Dunaj. Na Dunaju je pristal kmalu po 17. uri.

Sirijo se vesti, da je Seyss-Inquart prinesel iz Berlina nove ultimativne zahteve, ki bi bile naslednje:

1. Avstrija mora takoj izstopiti iz Zveze narodov.
2. Avstrija naj takoj pristopi k pogodbi proti Kominterni.
3. Avstrija se naj takoj priključi k nemški gospodarski štiriletki.

Glasilo angleškega zunanjega ministra:

Zakaj je Italija odrekla pomoč

London, 18. febr. TG. Glasilo zunanjega ministra Edena »The Yorkshire Post« objavlja izredno dolg članek, posvečen avstrijskim dogodkom. Članek je vzbudil v diplomatskih krogih izredno pozornost, ker amatrajo, da izraža mnenje zunanjega ministra. Iz članka odseva neprikrito razočaranje Anglije nad zadržanjem Italije v vsej tej avstro-nemški zadevi. Anglija je očitno dajala Nemčiji potuho, naj izvede ofenzivno glede Avstrije, v pričakovanju, da bo s tem izzvala Italijo, da se upre nemškemu načrtu, ker bi jo napravili mnogo bolj mehko v sredozemskih pogajanjih z Anglijo. Toda na veliko presenečenje angleškega zunanjega ministra se Italija sploh ni ganila in avstrijsko-nemški sporazum celo odobrava.

List piše med drugim: »Politične posledice dunajskih dogodkov, posebno z ozirom na Češkoslovaško, se bodo šele polagoma izrazile. Zaenkrat ne pridobimo mnogo s spekuliranjem o bližnjih posledicah tega sporazuma za srednjo Evropo in za Sredozemlje, in tudi nič, če razmišljamo o plačilu, ki ga je verjetno sprejela italijanska vlada za to svoje sedanje zadržanje, ki ga bodo v širokih krogih tolmačili enostavno kot izdaistvo. Posledice za Podonavje se bodo kmalu

pokazale, kolikor pa tiče Italije, vlada prepričanje, da njeno plačilo ni bilo tako bogato. Na vsak način mora presenetiti, da je Avstrija do zadnjega trenutka imela zaupanje v posredovanje Italije. Znano je, da je italijanski zunanji minister Grandi že pred meseci izrazil v krogu inozemskih diplomatov, da Mussolini ne bo nikoli več pošiljal čet na mejo na Brennerju. To je znano. Toda to, kar se je zgodilo v Berchtesgadeni gre daleč mimo zagotovil, ki jih je Hitler dne 11. januarja dal pred inozemskimi diplomati. Posledice berchtesgadenskih metod ne morejo roditi sprave, ampak samo novo jezo in zagrenjenost. To kar angleški narod želi od Nemčije, kakor od vseh držav sploh, niso besedna zagotovila, ampak dejanja miru.

List se na to vprašuje, iz katerih razlogov je Italija zavzela svoje čudno stališče z ozirom na Avstrijo. Takrat, ko je bil Mussolini pri Hitlerju v Nemčiji, so dobili diplomatski krogi v Londonu poročila, da želi Italija skleniti z Nemčijo vojaški sporazum, toda da Nemčija trenutno tega predloga še ne more sprejeti, ker delata ovire generala Blomberg in Fritsch. Sedaj, ko je nemška armada preosnovana, je Hitler pripravil Italiji ponuditi vojaško zavezniško pogodbo.

Naš gospodarski položaj

Iz ekspoziteja g. bana dr. Natlačen na otvoritvenem zasedanju banskega sveta dravske banovine posnemamo še naslednje važne podatke o gospodarskem položaju v naši banovini:

Pregled prijav in odjav gospodarskih podjetij (industrije, obrti in trgovine) kaže, da je lani v primeri z letom 1936 naraslo število novih podjetij od 1947 na 2247, število odjav pa se je zmanjšalo od 2811 na 1768. Več odjav kot prijav je bilo leta 1935, in sicer 1719, leta 1936 samo še 864, lani pa je bilo več prijav kot odjav za 477.

Produkcija v rudarstvu je zelo narasla: rjava premoga od 1936 na 1937 od 1.144.920 ton na 1.349.522 ton, torej za 204.602 ton ali 17,9%, lignita od 14.276 na 101.586, torej za 27.310 ton ali 36,8%, svinčene rude je padla od 16.492 na 14.146 ton, cinkove pa od 2.072 na 2.198 ton. V nasprotju z večino ostalih produkcijskih panog zaostaja produkcija premogovnikov še vedno znatno za svojočasno produkcijo. Prodaja premoga indu-

striji je narasla od 365.905 na 464.271 ton ali za 27 odstotkov.

Gradbena delavnost je bila lani slabša kot leta 1936. Številke za mesto Ljubljana so naslednje: stanovanjske zgradbe 27 (27) milj. din, obrtne in javne zgradbe 0,5 (15,0) milj. din, adaptacije in prezidave 8 (3) milj. din, skupno 36 (46) milj. din.

Število zavarovancev pri OUZD, Trg. boln. in podp. društvu ter Glavni bratovski skladnici je znašalo decembra 1935: 97.155, decembra 1936: 106.684 in decembra 1937: 115.603.

Glede tujškega prometa je število tujcev lani naraslo za 6,3%, od tega domačih 5,45, inozemcev 8,35%, toda prenočnine so malenkostno padle, predvsem prenočnine inozemcev. Več inozemcev je leta 1937 v primeri z letom 1936 prišlo iz Avstrije, Nemčije, Anglije, Italije in Madžarske, dotok pa je bil manjši iz CSR in Poljske. Turizem je prinesel Sloveniji približno enakovredne dohodkov kot leta 1936.

Prebivalstvo naše države po poklicih

Najnovejši Statistični letopis naše države za 1936, ki je že dni izšel, prinaša podatke o poklicni sestavi prebivalstva naše države. Statistika prinaša podatke o tem, koliko pripadnikov imajo različni poklici v naši državi ter še posebej po posameznih banovinah.

Iz te statistike je razvidno, da je živelo v vsej naši državi na podlagi rezultatov ljudskega štetja 1931 in 1921:

	1921	1931
kmetijstvo	9.215.514	10.670.565
industrija in obrt	1.157.758	1.533.052
trgov., kredit, promet	508.779	675.966
jav. služba, pr. poklici	443.530	567.836
ostali poklici	369.186	486.619

Vendar nam same absolutne številke ne dajo prave slike, ker je v vseh panogah razviden značen napredek. Lepšo sliko nam daje odstotna razdelitev glavnih poklicev po poklicu družinskega poglavarja. Ta statistika je naslednja:

	1921	1931
kmetijstvo	75,9	72,5
industrija, obrt	9,8	11,7
jav. služba, prosti poklici	3,5	4,06
rentniki, upokojeanci	2,3	3,1
trgovina, denarstvo	3,2	2,9
promet	2,0	2,5
dnevničarji	1,4	1,4
armada	0,5	3,33
razno	1,4	1,5

Iz tega pregleda je razvidno, kako se odstotek prebivalstva, ki se v naši državi preživlja od kmetijstva zmanjšuje, nasprotno pa je zelo narasla industrija z rudarstvom in obrtjo. Tudi število zaposlenih v javnih službah in prostih poklicih, prometu je naraslo kakor tudi število rentnikov in upokojevcev in zaposlenih v prometu, padel pa je odstotek zaposlenih v trgovini in denarstvu. Upoštevati pa je treba, da smo živeli leta 1921 v dobi inflacije, ko so trgovine in denarni zavodi uspevali najboljše, nato pa so številni pripadniki teh poklicev morali oditi v druge poklice, ko je deflacija in urejenost denarnih razmer ustala naše gospodarsko življenje.

Statistika poklicev po banovinah za leto 1931 ne more služiti za primerjavo z letom 1921, ker se je medtem upravna razdelitev države zelo izpremenila, tako da je ni mogoče več primerjati razen za Slovenijo, katere obseg je ostal v glavnem neizpremenjen. Na razpolago pa tudi ni več gradiva iz leta 1921, na podlagi katerega bi se dala konstruirati statistika poklicev.

Statistični letopis 1936

Pravkar smo dobili Statistični letopis za 1936, katerega je izdala občna državna statistika. Letos se je ekspeditivnost naše državne statistike zopet povečala, saj smo dobili letopis mesec dni prej kot lani, pa je poleg tega letošnja izdaja še bolj ažurna kot prejšnja glede podatkov za 1936. Počasi se bližamo onemu stanju kot v drugih državah, ko bo n. pr. na koncu l. 1938 izšel še letopis za 1937 (priporočamo n. pr., da izide nemški letopis vsako leto decembra za prejšnje leto).

Prvo, kar je poveljati v novem letopisu, je, da objavlja celo vrsto podatkov o ljudskem številu dne

Nadaljevanje s 1. strani.

nazor in svet poruši, kot nekak trockizem. Svetovna revolucija je in ostane osnovna dogma boljševizma.

Naj komсомолец Ivan Ivanovič dejansko živi ali naj si ga je Stalin samo izmislil, da pokaže novo programatično izjavo, kakor jo je podal zadnjega marca meseca 1937, ko je izdal parolo, da se morajo vsi notranji sovražniki Rusije, to je, trockistična opozicija, do zadnjega moža iztrebiti — na vsak način imamo pred seboj dejstvo svetovnega pomena, ki nam pove, da se je boljševizem vrnil k svojim osnovam, k svojemu pravemu in edinemu bistvu, če se je sploh kdaj od njega resnično oddaljil. Tukaj niso mogoče nobena kriva tolmačenja in zakrivanja pravega smisla Stalinovih besed, ki so jasne in povedo vse, čeprav naravnost ne povedo prišernim prijateljem gospoda Litvinova v Evropi, da sovjetska Rusija ničesar ne želi bolj kakor trenutno, ko jim bo mogla zažgati strelno nad glavo. Saj Stalin v svojem pismu nič več ne ločuje demokratičnih kapitalističnih držav od fašističnega kapitalizma in izpoveduje najčistejši leninizem, ki ga je nekaj let skrilval za špansko steno demokracije in »skupne fronte proti fašizmu«. Stalinov poziv, naj se mobilizirajo vse delavske množice na zapadu, pove več, nego če bi naravnost hujškal k nasilni revoluciji po vsem svetu. In kako naj se tolmačijo njegove besede, naj se organizira medsebojna pomoč med evropskim komunizmom in sovjetskim sistemom v Rusiji? Menda noben diplomat na svetu ni tako slep, da ne bi v tem spoznal direktnega namena sovjotov, da si zagotovijo pomoč na primer francoskega komunističnega delavstva, če bi sovjetska Rusija izzvala recimo, na romunski meji krvav konflikt, v katerega bi se Chautempsova vlada ne hotela vmešati, da ne izzove svetovne vojne, pa bi komunistični delavci poslušali Stalina, ki od njih v takem primeru zahteva solidarnost in aktivno sodelovanje. Ali bo sprito tega mogoče vzdrževati taktično laž francoskih tovarišev, da so oni dobri francoski patrioti, ki jih prešinjajo ista čustva francoskega patriotizma kakor najbolj nacionalnega francoskega meščana, in da tovariši Thorez in general Gamelin delita ista čustva francoskega domoljublja

31. marca 1931. Te podatke smo dosegli na vsakem koraku pogrešali, a je hvalevredno, da smo sedaj dobili vsaj glavne rezultate za vso državo in po banovinah. Želeli pa bi seveda še več. Letopis prinaša v svojem drugem delu skupne podatke o prebivalstvu naše države po glavnih poklicih, nato po banovinah, posebej poklice tujih državljanov, naslednje tabele prinašajo statistiko po poklicih za družinske poglavarje za vso državo in banovine, statistiko gospodarstev in gospodinjstev po številu oseb, pripadnikov posameznih gospodarstev itd.

Nova je tabela o prebivalstvu po občinah, iz katere se vidi gostota prebivalstva po posameznih banovinah. Statistika gibanja prebivalstva sega kot običajno za eno leto nazaj, prinaša podatke do 1935, pa tudi podatki o izseljevanju segajo samo do 1935.

V gospodarskih statistikah je največjega pomena statistika kmetijskih gospodarstev po velikosti posestev, po razdelitvi površine na posamezne kulture itd. Podrobni podatki so objavljeni tudi za vsako banovino.

Nadalje vsebuje letopis celo vrsto novih tabel, ki doslej niso bile nikjer objavljene ter lepo izpolnjujejo zaokroženo statistično sliko naše države. Med njimi so zanimive tabele o številu duhovnikov posameznih veroizpovedi v naši državi, o ustanovah posameznih verstev itd., da navedemo samo en primer za nove tabele. Obsežna nova skupina so tudi društva.

Kolikor sem mogel pri bežnem pregledu ugotoviti, je v novem letopisu tudi manj redakcijskih pogreškov kot lani.

Vsekakor se letopis postopno izboljšuje kakor tudi sploh delo v občni državni statistiki, katero vodi Slovenec g. dr. Rudolf Andrejka, ki je vložil mnogo truda, da dovede svoj urad na višjo stopnjo in kot vse kaže, z uspehom.

D. P.

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 18. februarja. M. Na današnji skupščinski seji je bilo sporočeno, da je finančni minister predložil nekaj sprememb k predloženemu državnemu proračunu in finančnemu zakonu, o katerih bo razpravljala skupščinska komisija. V razpravi je govoril Miloš Rašević (Baričevićev klub), ki je kritiziral poslovanje posameznih ministrstev in bo glasoval proti. Govornik je omenil tudi, da je minister Cvetković vmešan v mezdan gibanje v Rističevi tekstilni tovarni v Nišu. Cvetković je odločno zavrnil to trditev, zavzel pa se je za delavstvo tamkajšnje tovarne, ki zasluži samo 6 do 10 dinarjev, in je do stavke prišlo samo zaradi zahteve delavstva za izboljšanje materialnega položaja. Poslanca Raševića poziva, naj vložijo interpelacijo, na katero bo tudi odgovoril. Nato so govorili Sekula Zečević (JNS), Josip Cvetić (JNS), ki pravi, da mora biti Jugoslavija antiklerikalna. Poslanec slika strahotne konture klerikalizma, ki ga deli v dva dela: katoliški in pravoslavni klerikalizem. Citira nekatera mesta iz »Slovenca« o centralizmu in integralnem jugoslovenstvu. Govoril je nato poročevalec jezice Časlav Nikitović, za njim pa poslanec JRZ Milan Grba. Branili je vladno politiko in zavračal kritiko opozicije. Kritiziral je poslovanje dr. Mačkove pisarne v Zagrebu, posebno pa Vilderja (SDS) in ostale. Dopolnenska seja je bila nato zaključena in popoldanska se je nadaljevala

in narodnega čustvovanja? In kako bodo zdaj mogli šefi komunističnih strank v evropskih državah se zadrževati, da ne sprejemajo svojih navodil iz Moskve, ko pa sam Stalin pred vsem svetom izpričuje, da med njimi in njim oziroma njegovim režimom vlada in mora vladati najpopolnejša solidarnost tako glede ciljev kakor sredstev za zmago komunizma po vsem svetu? In kako bodo navdušeni zagovorniki ljudske fronte, ki hočejo združiti najvernejšega katoličana in najbolj navdušenega komunisto v eno samo fronto za svetovno demokracijo, mogli se zagovarjati to svojo tezo, če Stalin sam vsenu svetu oznanja stari pravoverni nauk komunizma, da mu je namen porušenje vsega ideološkega in družabnega reda sveta v smislu Ljeningovega nauka?

Cilje komunizma zdaj vemo, če nismo vedeli že prej, vprašanje je zdaj, kaj bo dejanski učinek Stalinovega pisma mlademu komunistu Ivanu Ivanoviču? Seveda je treba upoštevati razen načelnega stališča komunizma, ki ga je Stalin zdaj odkrito zopet enkrat priznal, potem ko ga je nekaj let zatajil, ko je s spretno politiko spravil Litvinova kot predstavnika Rusije v Zvezo narodov, tudi druge razloge, narekovane od sedanjega položaja, da je demokratično krinko tako brutalno snel z obraza. Njegovo pismo ima gotovo namen, da nekoliko pomiri opozicijo v Rusiji, zoper katero tako brezobzirno divja, ki je pa noben teror ne more popolnoma in dejansko potlačiti. Tem ljudem je Stalin bil zdaj primoran povedati, da je on ostal praveren boljševik in da ne preganja v trockističnih pravovernih komunizma, ampak samo njihove neprimerne metode in nespretno taktiko ter nediscipliniranost, s katero motijo njegovo politiko, ki dejansko nima nobenega drugega končnega cilja, kakor ga je začrtal Lenin, čeprav se včasih poslužuje drugačnih sredstev. Drugič pa je bilo treba potolažiti tudi ogromno množico razočaranih in nezadovoljnih državljanzov sovjetske Rusije, ki so pričakovali socialističnega paradiža, da namesto tega vidijo, kako se dan za dnem bolj krepi v Rusiji državni kapitalizem, ki dela ogromno dobičke, je pa spremenil v proletariata ves ruski kmečki narod in pusti delavce garati za pasje plače, kakor ni slabši na vsem kapitalističnem svetu. Tem lju-

Dr. Korošec - častni občan Marenberga

Belgrad, 18. febr. m. Tukaj se je mudila deputacija iz Marenberga ter je snoči izročila notranjemu ministru dr. Korošču diplomu častnega občanstva. Kakor znano, je dr. Korošec služil pred 40. letu v Marenbergu kot dušni pastir. V deputaciji so bili marenberški župan Simon Ternik, dekan Ivan Messner in poslanec Gajšek kot podžupan. Deputacija je obiskala tudi ministra dr. M. Kreka ter ga je prosila, da bi se zavzel za upoštevitev davčne uprave v Marenbergu, za zgraditev trškega vodovoda in za razširitev ljudske šole. V tej zadevi je bila deputacija sprejeta tudi v gradbenem, prosvetnem in finančnem ministstvu. Pravosodni minister pa je delegaciji izjavil, da je samo opozicija širila neresnične vesti, da bi se sodišče v Marenbergu ukinilo.

Lovska razstava v Belgradu

Belgrad, 18. febr. m. V prostorih belgrajskega veleposlaništva je jutro slovesno odprta I. državna lovška razstava, ki jo je pripravil osrednji odbor Zveze lovskih društev kraljevine Jugoslavije, nad katerim je prevzel pokroviteljstvo Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle. Osrednji odbor je povabil na razstavo domače častnike ter jim ob navzočnosti ministra za gozdove in rudnike Kujundžića in mestnega župana razkazal in obrazložil razne lovške trojeje. Na razstavi je močno zastopana tudi Slovenija. Ne daleč od vhoda se razprostira velika slika, ki kaže Kamniške planine. V tem delu je razstavljene deseti divjačine iz Kamniških planin, Karavank in Julijskih alp. Videti je tudi kozoroga iz kolonije pri Sv. Ani nad Tržičem.

Osebnosti

Belgrad, 18. febr. m. S kr. ukazom je prestavljen za šolskega nadzornika za mesto Ljubljano Rado Grum, šolski nadzornik v Logatcu. Upokojen je Viljem Košir, strojevodja v Ljubljani.

Belgrajske vesti

Belgrad, 18. febr. m. V Belgrad je prišel nov bolgarski tiskovni ataše Miša Georgijev. Dosedanja bolgarski ataše dr. Nejkov je prestavljen v istem svojstvu na Dunaj.

Iz Romunije

Bukarešta, 18. febr. AA. (Stefani) Notranji minister je prepovedal še 35 listov, ki so doslej izhajali v ruskem, ukrajinskem ali židovskem jeziku. Po drugi strani je izdal nove ukrepe proti vsakemu delovanju bivših političnih strank. Vlada je v tem oziru prepovedala izdelovanje in rabo klišejev, fotografij, lepakov itd., ki bi jih mogle stranke rabiti v propagandne namene.

Bukarešta, 18. febr. AA. Stefani: Zunanji minister Tatarescu bo obiskal konec marca Pariz in London. Vse kaže, da bo Tatarescu spremljal romunski kralj na njegovem potovanju v London.

ob 5. Prvi je govoril Rudolf Plešković (JNS), ki je čital svoj govor od začetka do konca. Trdil je, da slovenski listi JRZ »Slovenec«, »Domoljub« in »Slovenski gospodar« stalno pišejo, da je samo JNS jugoslovenska in jugoslovenstvo prikazuje tako, kot bi to pomenilo aramolo. Dokazuje, da minister dr. Miha Krek in dr. Janez Ev. Krek nista v sorodu. Nadalje pravi, da se učitelji nič več tako ne preganjajo. Proti njim je samo še tajnik JRZ Tomazin. Za slovenske JRZ pravi, da sploh nima inteligence, razen redkih posameznikov. Pogreva »preganjanje« sokolstva in nacionalnih elementov. Priznava, da je v Sokolu veliko nevrednih. Trdi, da »Jutro« in »Slovenski narod« preganjajo, samo da bi Jugoslovanska tiskarna več zaslužila. Pravi, da spoštuje Cerkev, da je globoko veren, posebno pa spoštuje šentjakobskega župnika v Ljubljani Barleta. Pravi, da je sedanja vlada veliko storila za delavce s socialno zakonodajo. Pleškovića je poslušalo samo nekaj poslancev. Nihče ni reagiral na njegova izvajanja. Za njim je govoril še Zarko Tomašević (JRZ). Kritiziral je opozicijski sporazum in branil notranjo in zunanjo politiko sedanje vlade. Isto je govoril poslanec JRZ Teodor Živković. Za njim je govoril poslanec JRZ Milan Bošković o gospodarskih razmerah v Črni gori. Za njim je govoril poslanec Neodvisnega kluba Milenko Glišić.

dem slika zdaj Stalin v svojem pismu zopet pred očmi fano morgan končnega raja na zemlji, ko bo namreč boljševiška revolucija zajela ves svet in nazadnje zadavila kapitalistično hidro... Naposled pa je Stalin moral potolažiti tudi množevitve pristaje trockistične opozicije v vrstah evropskih salonskih in delavskih komunistov, ki spriko grozodejstev rdečega carja čedalje bolj godrnjajo in se upirajo ter Stalinu očitajo, da žrtvuje interese svetovne revolucije in svetovnega proletariata interesom ruske države. Saj Trocki spretno agitira zoper Stalina po vsem svetu, češ da se je popolnoma predal ruskemu nacionalističnemu imperializmu, da je izdal komunistično internacionalno in da je nastopil pot carističnega imperializma. Pa tudi evropski komunisti sami, posebno na Francozem, so le z veliko skrbjo gledali, kako Stalin pošilja veliko armado na Daljni vzhod, da bi posegel v spor med kitajsko in japonsko, dočim bi po njihovem mnenju morala sovjetska Rusija koncentrirati vse svoje sile na zapadu, kjer je rdeča Španija v nevarnosti, da jo v smrtnem obujmu zadavi fašizem, kakor smo brali v pariskih komunističnih glasilih.

Prva posledica Stalinovega pisma je zaenkrat ta, da bo Stalin mogoče že kmalu obžaloval, da so ga razmere prisilile, da je spet postal tako odkrit. Ne samo v Nemčiji, Italiji in na Poljskem, ampak tudi v Londonu, čeprav skušajo tam pokazati znano angleško mirno ravnodušnost, predvsem pa v Franciji, kjer politika ljudske fronte vznbuja v zadnjem času vedno večje pomisleke v zmernih republikanskih krogih, to pismo ni vzbudilo samo skrajno neprijetnega vtisa, ampak veliko presenečenje, ki ga prijatelji Moskve sami le težko prikrivajo in omiliti skušajo. Tisti diplomati pa, ki so, kakor Eden se pred nekaj dnevi v svojem govoru v Birminghamu, izjavljali, da v Evropi ne sme priti do vojne zaradi fašistične ali boljševiške ideologije, morejo zdaj brati v časopisih tako zvanih avtoritarnih držav, da je politika profikomunističnega pakta postala zdaj nad vse aktualna, ker se je sam Stalin potrdil, da dokazuje njeno upravičenost. Stalinovo pismo utegne le silno okrepiti reakcije proti komunizmu po vsem svetu, ko se je ta komunizem zdaj sam popolnoma razkrinkal.

Stari in onemogli delavci

bodo mogli svoje pravice iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt uveljaviti samo za ona obdobja zaposlenja, za katera so bili prispevki dejansko plačani.

Ako prispevki niso plačani, po določbah zakona o zavarovanju delavcev pravice do starostnega in invalidnega zavarovanja niso pridobljene. (§ 68. zakona o zavar. delavcev.)

Delodajalci se morajo te važne socialne in moralne odgovornosti stalno zavedati.

Za interpelacijo se je ponudil

Pregledi smo:

»Ni res, da me niso ljubljanski trgovci pooblastili, da v njihovem imenu stavljam kake interpelacije in se pritožujem, da sem si. potemtakem vso to reč sam izmislil in vložil interpelacijo, to se pravi, vprašanje na g. notranjega ministra.« Res pa je, da me je več ljubljanskih trgovcev ob priliki, ko jih je ljubljanska policija preganjala zaradi njihovega nastopa proti veleblagovnici »Tata«, naprosilo in eden celo v vlaku na poti v Belgrad, da vložim zaradi teh preganjanj interpelacijo na notranjega ministra. Potemtakem sem bil upravičen vložiti navedeno interpelacijo v imenu preganjanj ljubljanskih trgovcev, ki je imela tudi popoln uspeh, ker so po tej interpelaciji prenehala nadaljnja preganjanja ljubljanskih trgovcev zaradi navedene stvari. Torej si nisem »te reči« sam izmislil, marveč sem upravičeno govoril v imenu ljubljanskih trgovcev, zato tudi ni res, da bi s svojim ravnanjem samo jemal interpelacijam njihov pomen, ki ga imajo v demokratičnih parlamentih. Moja interpelacija potemtakem ni bila iz ure izvitva in zato moja interpelacija ni bila prazna, niti se zato utemeljeno ne more reči praznim interpelacijam »Lenarčičev«. — V Belgradu, dne 15. februarja 1938. Stanko Lenarčič, nar. poslanec.«

V imenu ljubljanskih trgovcev more govoriti samo Zdrženje trgovcev v Ljubljani in listi, ki ga to Zdrženje pooblasti. Kakor pa je razvidno iz popravka samega, Zdrženje g. poslanca Lenarčiča ni pooblastilo, da bi v imenu ljubljanskih trgovcev vložil interpelacijo.

Protest Vatikana

Vatikansko mesto, 18. februarja. AA. Havas: »Osservatore Romano« poroča v nepodpisnem članku, ki je izšel od neuradne strani, da je sv. Stolica vložila 15. t. m. protest pri jugoslovanski vladi zaradi konca, ki ga je dočkal julija 1935. podpisani konkordat, ki po besedah samega predsednika jugoslovanske vlade dr. Stojadinovića »ne bo več predložen narodnemu predstavništvu v ratifikacijo.«

Borza

18. februarja 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neapromenjen: v Ljubljani na 237,20—238,80 »v« Zagrebu in Belgradu 237,20—238,80.

Avstrijski šilling je v Ljubljani popustil na 8,48—8,58, v Zagrebu na 8,45—8,55, v Belgradu na 8,42—8,52.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28,50 blago, v Belgradu 28,35—29,05.

Nemški šekli so se v Ljubljani okrepili na 14,22—13,42, v Zagrebu na 14,175—14,375, nadalje so v Zagrebu beležili za sredo marca 14,125—14,325, za konec marca 14,23 den., za konec aprila pa 14,17—14,37. V Belgradu so beležili 14,1554—14,3554.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1,872,068 din. v Belgradu 2,689,300 din. Prometa v efektih je bilo v Belgradu 2,35 milij. din.

Ljubljana — tečajsi primom:

Amsterdam 100 hol. gold.	2402,66—2417,26
Berlin 100 mark	1738,78—1747,66
Bruselj 100 belg	728,45—733,51
Curih 100 frankov	936,45—1003,52
London 1 funt	215,01—217,07
Newyork 100 dol.	4248,50—4284,81
Pariz 100 frankov	140,52—141,96
Praga 100 kron	150,79—151,89
Trst 100 lir	224,24—227,32

Curih. Belgrad 10, Pariz 14,1625, London 21,0075, Newyork 429,25, Bruselj 73,10, Milan 22,58, Amsterdam 241, Berlin 174,075, Dunaj 79 (81,46), Stockholm 111,375, Oslo 108,575, Kopenhagen 96,45, Praga 15,135, Varšava 81,70, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,555, Buenos Aires 113,5.

Vrednostni napirji

Ljubljana: 7% inv. pos. 96—98, agrarji 50—60, vojna škoda promptna 445—448, begl. obv. 87—89, dalm. agrarji 87—89, 8% Bler. pos. 94—96, 7% Bler. pos. 90—93, 7% pos. DHB 98—100, — Delnice: Narodna banka 7.700—7.800, Trboveljska 230—240.

Zagreb: Državni papirji: 7% inv. pos. 97—100, agrarji 58 den., vojna škoda promptna 455—456, begl. obv. 87—89, dalm. agrarji 87 den., 4% sev. agrarji 58 den., 8% Bler. pos. 94—97, 7% Bler. pos. 90—92,50 (89), 7% pos. DHB 99—101, — Delnice: Priv. agr. banka 220—224, Trboveljska 230—235 (230), Gutmann 53—55 (53), Tov. sladk. Bečkerek 600 bl., Osj. sladk. tov. 145—155, Dubrovačka 400 do 420, Jadranska plova 405 den.

Belgrad: Državni papirji: 7% inv. pos. 98,50 do 100 (99), agrarji (60,25), vojna škoda promptna 455,50—457 (456, 454), za konec februarja 455—457 (456, 450), za konec marca 454 den. (455), begl. obv. 90,50—91 (91, 89,50), dalm. agrarji 90—91 (90), 8% Bler. pos. 100 bl. (99), 7% Bler. pos. 91—91,50, 7% pos. DHB (100), 7% slab. pos. 98—100 (98), — Delnice: Narodna banka 7,78 Obl. (7,780), Priv. agrarna banka (228,50).

Dunaj. Tudi danes je spekulacija oddajala papirje v znatnejši meri. Zato so v kulisi skoraj vsi papirji popustili že v začetku, pa tudi kasneje so nazadovale, le proti koncu so se delno okrepili. Izboljšanje beleži le Trboveljska. Tudi v zagradi so skoraj vsi tečajsi oslabele. Zaključni tečajji: Don.-sav.-jadr. 55,10, Delnice: Creditanstalt-Bankverein 285, Narodna banka 168,25, Graz-Köflach 18,90, Steg 18,75, Steweg 28,50, Magnesit 80, Trboveljska 23,70, Alpine 32,55, Berg-Hütten 475, Rima Murany 60, Steyr-Daimler-Puch 213, Semperit 79,15.

Žitni trg

Novi Sad: Ječmen bč., srem. 63—64 kg 142,5—145. — Tendence stalna. Promet srednji.

Sombor: Ječmen bč., srem. 63—64 kg 140—145. Koruza bč. srem. nova 89—91, bč., srem. nova za februar 91—93, bč., srem. nova sušena 102—104. Tendence mirna. Promet 45 vagonov.

Podzemna jama pod vasjo

V Spodnjih Selcih pod Kozjakom so odkrili pod hišami podzemsko jama, ki jo hrane številni kapniki

V vasi Spodnja Selca pod Kozjakom, ki je poznana iz Jurčičevega »Jurija Kozjaka«, so pred hišo Antona Smoleta odkrili domačo fantje prelepo podzemsko jama. Odkrili so jo leta 1900. Pri razkopavanju nekakšne groblje so našli tik pred hišnim pragom na ozko navpično luknjo, ki je vodila v podzemlje. Ker je pa bila nevarnost, da bi kdo padel vanjo, so jo zamašili. Leta 1922 so vhod iz radovednosti zopet odkrili, pa ga kmalu spet zasuli. Tako je imela jama do letos mir, kar pa mlademu rodu ni bilo po volji. Zlasti domači sin je vedno tuhtal, kako bi odprl luknjo, da bi mogel pogledati čudo, o katerem so pravili tisti redki, ki so bili v jami.

Letošnjo zimo se mu je končno posrečilo pregovoriti očeta, da mu je dovolil odpreti jama. Fant se je s svojimi prijatelji takoj spravil na delo. Odmušili so ozko in blatno luknjo in nato pregledali svet v jami in okoli nje. Namenoili so namreč izkopati nov vhod. Po dobro premišljenem načrtu so pričeli kopati zunaj in znotraj jame. Delo je bilo težko in starejši ljudje so jim početje odsvetovali. Fantje pa niso

odjenjali. Kopali so naprej, opornike v izkopani rov pa jim je večje postavil star rudar domačin. V petek so prišli pod zemljo skupaj v obeh strani. V nedeljo pa je že bilo mogoče priti lepo in varno v jama.

To so se ljudje čudili, ko so videli, kakšno čudo je skrito pod zemljo, prav pod njihovimi hišami. Že sedaj, ko se ni vse narejeno in odkrito, se vidi toliko lepega kot v malokateri jami. Oni, ki so bili v znani »županovi jami« pri Grosupljem, pravijo da se lahko meri z njo, sicer ne po velikosti, pač pa po izredni množini različnih kapniških tvorbo.

Tako nam je podjetnost naših fantov pripravila poleg Kozjaka še eno znamenitost, ki je vredna, prav tako kakor prelepi razgled z razvalin kozjaškega gradu, da si jo pride vsak sam ogledati. Prijazni domačini vsakemu radi odpro jama, ki jo sedaj varujejo pred nepoklicanimi razbijači močna vrata. Za ključ in vodstvo se pa vabijo pri Strunovih, ki imajo jama v oskrbi in varstvu.

Mogočno gibanje poljedelskih delavcev v Slov. Krajin

Velik shod prekmurskega delavstva v Šalovcih

Eno izmed najbolj obsežnih, največičastnejših in polno navdušenja potekajočih zborovanj, ki jih prireja Zveza poljedelskih delavcev iz Murske Sobotice po vseh večjih centrih Slovenske krajine, je bilo zborovanje v nedeljo, dne 13. februarja t. l., v Šalovcih. Zborovanje je bilo v vseh prostorih gostilne g. Števanca. Že dopoldne ob 11 se je zbralo veliko število delavcev pred gostilno. Okrog 12 pa so priromale kar tri procesije od treh bližnjih far, t. j. z Velikih Dolencev, Hodoša in Markovcev. Kar lep je bil pogled na te procesije delavcev, ki so po službi božji šli od cerkve naravnost v Šalovce na svoje veliko zborovanje. Ljudje je bilo toliko, da so napolnili vse prostore, hodnike, dvorišče in ostali so še na ulici. Delavci se močno zavedajo, kako velika in močna je njihova organizacija, saj ji te stroke ni enake v vsej Sloveniji. Navdušenje, ki je vladalo med prisotnimi, se ne da popisati, saj so neštvisli prišli po zborovanju k predavateljem ter izrazili z besedami in najboljšimi čustvi ter vtisi uspeh, ki si ga ne bi mogli zamisliti. Da so naši poljedelski delavci res tako navdušeni za svojo organizacijo, nam najbolj dokazuje dejstvo, da je v zadnjih dnevih pristopilo preko 300 novih članov, tako da bo število istih doseglo skoraj 4500.

Zborovanje je vodil tajnik ZPD tovariš Novak Franc iz Sobotice. Pri otvoritvi je pozdravil najprej zastopnika politične oblasti, okrajnega načelnika g. dr. Bratina, župnika velikodolske fare g. Horvata, g. Kerca iz Sobotice, g. učitelja iz okolice in vse ostale navzoče. Nato je tovariš Novak podal kratko izjavo poročilo o doseganju delovanju in uspehih organizacije in o njenih načrtih za bodoče delovanje. Potem je govoril o nujnosti potrebe, da se ZPD čimprej sprejme kot članica v Delavsko zbornico v Ljubljani. Dalje, da se tudi za poljedelske delavce uveljavlja navedba o minimalnih mezdah z vsemi pravicami, kakor jih uživa ostalo delavstvo v naši državi, in o uvedbi obveznega zavarovanja za primer bolezni in nezgode ter tudi zavarovanje za starost in onemoglost. Po končanem govoru tajnika Novaka je zavladalo med delavstvom tako navdušenje, da mu kar ni hotelo biti kraja, in se je poleglo šele, ko je nastopil drugi govornik, g. Kerec iz Sobotice, ki je v svojem lepem govoru v zelo razumljivih besedah opisal položaj naših izseljencev, njih življenje in trpljenje v tujini, dal je zlasti roditeljem in mladini lepe nasvete, kako naj se mladina ravna zunaj, ko se nahaja na delu, da bo v očeh tujcev uživala ugled in spoštovanje v taki meri, kakor to našim izseljencem po vsej pravici gre, saj so priznani najboljši delavci. Opominjal je delavce na narodno in državno zavest, na čedno in zmerno življenje, stredljivost in pravo srčno ljubezen do svoje lepe drage slovenske zemlje in dragih svojcev doma. Prosil je mladino, naj ostane v tujini takšna, kakor je odšla z doma, t. j. zdrava na duši in telesu. Samo tedaj, ako bo tako živel, bo imela od velikega trpljenja v tujini tudi velik hasek. Govornik je žel velike ovacije in odobravanja vseh prisotnih. Kot tretji govornik je nastopil g. dr. Bratina, ki je v kratkih, a lepih besedah naprosil vse delavce, naj bodo v tujini previdni, naj lepo živijo, naj ne pozabijo na svoje dolžnosti do svojcev in do svoje domovine, naj ne nasedajo raznim ljudem, ki sovražijo nas in našo državo itd. G. dr. Bratina je bil pozdravljen z burnim aplavzom in vzklikanjem množice. Nato je tovariš Novak za-

ključil nadvse lepo uspešno zborovanje. Tako lepega zborovanja naši delavci doslej res niso še imeli.

Naslednje veliko delavsko zborovanje bo v Beltincih v gostilni Sapač dopoldne ob pol dvanajstih, v nedeljo, dne 20. februarja t. l. Zborovanje bo zelo zanimivo. Govorili bodo štirje odlični govorniki. Največje in kot zaključno zborovanje za to pomlad pa bo v Soboti v nedeljo, dne 13. marca t. l., dopoldne ob 11. Delavci! Vsi, kar vas je včlanjenih pri Zvezi poljedelskih delavcev, pridite ta dan v Soboti na svoje največje zborovanje! Vabljeni tudi vsi ostali poljedelski delavci!

Nagrade čakajo!

Še danes je čas, da si pridobite pravico do nagradnega žrebanja, ki ga razpisuje »Slovenec« za svoje naročnike.

Da boste imeli pravico do nagradnega žrebanja, ki bo 24. t. m., naročite se takoj na dnevnega »Slovenca«, ako nanj še niste naročeni in plačajte trimesečno naročnino še danes, kajti jutri bo prepozno!

Ako pa ste naročnik na dnevnega »Slovenca« že najmanj tri mesece, poravnajte še danes naročnino tudi za mesec februar in sreča bo lahko prav Vas izbrala in Vam dodelila eno od 76 lepih nagrad.

Gornja slika predstavlja bogato kuhinjsko opremo in blago za moško obleko, torej dve nagradi, ki jih je dobavila tvrdka Stermecki v Celju.

Zvečer, dne 24. t. m., pa boste po radiu zvedeli, če Vam je usoda bila darežljiva. Izid žrebanja bo razglašen med 19.50 in 20.15 uro.

Lastništvo »Slovenca«.

Strašna družinska žaloigra

V Suseku pri Iloku v Sremu se je pripetila strašna družinska žaloigra. 38 letni kmet Mladen Mičič je prišel domov z neke svatbe ter pričel očitati ženi, da se je preveč zabavala z drugimi moškimi. Prišel jo je pretepati. Žena je poslala 7 letnega sina po svojo očeta in brata, ki naj bi jo branila. Ko je Mičič opazil ta dva, je ugasnil luč, v temi pa je nastal krvav prizor. Ko so prihiteli sosede ter prižgali luč, so zagledali strašen prizor: oče žene Sveta Popadič je ležal na tleh z razbito lobanjo, na njem pa je ležal mrtev tudi njegov sin, povzročitelj te žaloigre Mičič in njegova žena pa sta ležala nezavestna in v strahotnem stanju, tako, da najbrže ne bosta okrevala.

Poglavje o mariborskem gledališču

Mariborsko gledališče tvori v mariborskem kulturnem življenju poglavje, o katerem se je časopisje že večkrat razpisalo, v javnosti pa se od časa do časa o njem veliko razpravlja. Ker je časopisje za obstoj gledališča doprineslo svoj delež, ima tudi pravico o njem kaj napisati in izraziti svojo kritiko. V interesu gledališča, za njegov napredek in umetniško višino hočemo tudi mi danes napisati nekaj besed na njegov naslov, ker velik del inteligentne javnosti v njem ne vidi in ne najde tistega, kar bi si od »hrama umetnosti« želela.

Mariborski kritik dr. Vladimir Kralj je ob priliki 150 letnice mariborskega gledališča v »Kroniki« o mariborskem gledališču za časa Avstrije med drugim napisal, da je kot zabavišče bilo umetniško jačovo, da ni bilo sposobno vršiti svojega poslanstva — umetniške in pravne vzgoje občinstva in da je za uspešen umetniški razvoj gledališča potrebna zveza z domačim samostojnim kulturnim snovanjem, s književnostjo, umetnostjo in znanostjo, od koder dobiva potrebne pobude, od koder mu prihaja tudi najboljše občinstvo.

Zal moramo ugotoviti, da kritike besede v precejšnji meri veljajo tudi sedanjemu slovenskemu gledališču. Naša gledališka kritika-strokovnjaka sta imela že večkrat priliko grajati izvedbo nekaterih del na mariborskem odru in baš sedaj je imel naš glasbeni kritik ob uprizoritvi operete »Noč v Kairu« dovolj vzroka in

Vse, ki smo jim poslali letake za nagradno žrebanje prosimo, da jih takoj razdele v svojem kraju!

PROPAGANDNI ODDELEK
„SLOVENC“

povoda v svoji kritiki, ki bo te dni objavljena v našem listu, izreči mariborskemu gledališču grajo. Ponovne negativne kritike nas silijo, da tudi v novinarskem delu našega lista gledališču povemo, kar mu gre, ker upamo, da bodo potem naše besede kaj več zalegle.

Gledališče more na svojem odru žeti uspehe in stalnemu obiskovalcu, ki leta in leta zahaja vanj po duhovno hrano, nuditi užitka le, če se odrsko osebe primerno obnavlja in spreminja. V našem gledališču pa imamo čudovito prakso, da imamo mnogo let isti ansambel, v katerem se dogajajo le te spremembe, da najboljši moči gledališča zapuščajo, njihova mesta pa ostajajo prazna ali ga pa zasedajo slabše moči. Po mestu se v tem oziru mnogo govori in vse te težave z osebim reducira na moč in vpliv dnevi, treh med vodilnimi igralci. Najprej bi si torej v tem oziru želeli remediure!

O kvalitativni strani gledališča gre predvsem beseda našim strokovnim kritikom. Ker pa je naše gledališče baš v tem oziru še prav posebno razkrito, je pač potrebno, da o njem spregovorijo tudi organi javnega mnenja. V mariborskem gledališču je v nepotrebnem veliki meri prevladala opereta, kar duhovne hrane žejnemu obiskovalcu gledališča ne more napraviti privlačnega. No, pa če opereta ne bi bila taka, da se le prevečkrat na spiedestal našega gledališča ne bi povzdignil bedasti Avgust, kakor je napisal naš gledališki kritik, bi marsikdo to nadvladje operete še prenašal, in da se operetne manire ne bi pričele uveljavljati tudi v drami, ki ima to posebnost, da je napram naši domači dramatski tvornosti močno mačehovska. Resen obiskovalec drame je namreč imel že večkrat priliko ob kakih karikirano podanih figurah v drami zamrmrati: »Ta je pa bedasta.« Mi bi tokrat opozorili le na »Revizorja«, ki je bil v marsikateri sceni in osebi neuziten.

Mogoče nam bo kdo iz gledališča odgovoril, da dosedanje prakse ni mogoče spreminjati, ker si take občinstvo želi, ker le taka vleče. Taka obramba bi bila tudi že samoobtožba, ker je za tako eventualno usmerjenost občinstva odgovorno gledališče samo, ki je z desetletnim in večletnim operetnim programom ljudi kvarilo, namesto da bi jih vzgajalo.

Ker se bojimo, da glas časopisja in javnosti le ne bi zalegal in da bi se nam moglo dogoditi, da bi nam eden od gledaliških prosto po poročniku Glembejevih odgovoril: »Z artilerijsko sabljo po piševih rokah...«, bi odločilnim predlagali naslednje, po našem mnenju učinkovito sredstvo: Mariborska mestna občina in banska uprava dajeta mariborskemu gledališču letno, za naše razmere, velike vsote. Kljub tem podporam pa ti dve oblasti nimata pri gledališču nikake besede. Zato se naj iz zastopnikov teh oblasti sestavi komisija, ki bo sposobna in imela tudi dovolj avtoritete, biti ne le umetniški svetovalec, marveč tudi odločevalec in ne zgolj svetovalec upravi, ki se na leto enkrat, dvakrat sestane k bilančnemu posvetu, kakor je to s sedanjim kuratorijem, ki ga je imenovala mestna občina.

Neznosne razmere v splošni bolnišnici

Ljubljanska bolnišnica doživlja sramotne dneve, ki postajajo evropski škandal. Redno se dogaja, da mora bolnišnica odkloniti kar po 20 nevarno bolnih oseb iz golega razloga, ker ni za nje prav nobenega prostora. Za celo tisti postelje na tleh. Na kirurškem oddelku leže bolniki natrpani kakor slanihi v škaticah. Bolnik mora biti na smrt bolan, da sme sam spati v eni postelji, sicer pa redno spita na kirurškem oddelku kar po dva bolnika, da celo po trije. Celu na tleh spita na eni žimnici ali pernici po dva bolnika. Tako hudo niti med svetovno vojno ni bilo, ko so z ranjenci prenapolnili vse bolnišnice. Enaka sramota kakor na moškem oddelku, je tudi na ženskem oddelku. Kdor ne verjame nam, naj si kar ogleda to neznosno stanje na lastne oči. Pri tem pa doživljamo še sramoto, da je zgrajen nov kirurški oddelek, ki bi ga morala država opremiti, toda od nikoder ni niti belica denarja za to!

Roland Dorgelès:

Kaj sem doživel v Rusiji?

(Nadaljevanje.)

Nekateri žene kaznjencev še nadalje ostanejo v tistem mestu, kjer jih zadržuje delo. Proti večeru ali na šteti dan pa pridejo k svojim možem in tedaj se Boljševci spremenijo v velik park veselja, poln zaljubljenih parov in otroških vozičkov.

Zazvonilo je konec dela in ulice so zaživele v vselem vrvežu. Nekateri so hiteli proti domu, drugi so šli v skupinah v kopalnice ali pa so hiteli na igrišče za hokej.

»Naša ekipa je v SSSR na drugem mestu,« so je pobahal prijatelj Nikola.

On sam je imel najraje knjižnico, v katero me je tudi peljal. (Kakšna čast — eno izmed svojih knjig sem našel v njej!) Prav tako sem si moral ogledati kavarno, ki je odprta do polnoči. Prava, lepa kavarna, kakršne ne premorejo niti največja ruska mesta. V restavraciji stane kosilo za navadne delavce pet in sedemdeset kopejk, za poslovodje in etahanovce pa dva rublja in pol. (Celo tukaj ni enakosti! To pa je preveč žalostno, pojdimo mimo tega...) Peljali so me tudi v brivnico, kjer sem videl deset fantov, v neoporečnih bluzah (kaznjenci seveda) in nekaj priprav za trajno kodranje. Niti v Moskvi, razen v treh palačah, ne najdeš tako dobro opremljene brivnice. Celu okoliške ženske so prosile za dovoljenje, da smejo hoditi v ta prvovrstni salon.

Ce bi te povesti bral izpod peresa koga drugega, dobro vem, da bi nič ne verjel. In vendar je

vse tenkovestno res. Prej sem povedal premalo kot preveč.

Moje začudenje pa je doseglo višek ob pogledu na veselo skupino jetnikov, ki je prepevaje odhajala po glavni ulici.

»Kam gredo?« sem vprašal.

»V Moskvo,« je z najbolj vsakdanjim glasom odgovoril Pičugin. »Imajo dovoljenje za en dan.«

Sedaj sem razumel, odkod jetniki, ki so mi jih kazali v Velikem gledališču. Stopili so z vlaka veselja iz Boljševega. Pesnik s teloviranimi rokami jih je meril e prizanesljivim pogledom, kakor starejši vojak rekrute.

»Ne razumem jih, saj najdejo tukaj vendar več zabave kakor v Moskvi. Še nočijo bo tu majhna plesna prireditve: iz Mitšičev pridejo srčkane tovarišice. V klubu je predavanje, v kinu pa film v barvah. Jutri je nogometna tekma, tribune bodo polne. Iz okolice bodo prišli polni avtobusi. Čez štirinajst dni, ko pride nazaj naš jazz, bomo priredili veliko slovesnost.«

»Kaj, jazz jetnikov?«

»Seveda.«

»Kje pa so sedaj?«

»Na turneji. Mi vse imamo, po kategorijah, pravico do počitnice, od štirinajstih dni do enega meseca. Oni so jih izkoristili, da so šli igrati v kopalnice na Krimu.«

29

Poredna misel se je zaiskrila v njegovih modrih očeh in glasno se je zasmel:

»Tam se bodo sešli z letoviščarkami in stavim, da bo ta ali oni prišel nazaj oženjen...«

Na misel so mi prišli delavci, ki sem jih videl sključene pri pečeh, kmetje v kolhozih, kopači pri kanalih, vsi milijoni ubogih, ki ne bodo nikdar videli gradičev od Jalti, ne palm v Simeju. To me je motilo, da se nisem mogel pridružiti njegovemu veselju.

Pičugin mi je hotel postreči in mi je pokazal fotografijo tega jazza. Gospodje svirači so bili zelo oblečeni kakor v Cannesu, sedeli so sredi bujnih oleandrov. Pazljivo sem si ogledal sliko, da jo bom spoznal, kadar se bo pojavila v kaki propagandni brošuri: »Mladi etahanovci na počitnicah ob Črnem morju.«

O, laži! Kakšne laži!

V hipu me je minilo vsako veselje do smeha. Še bolj do obžalovanja.

Sklonjene glave sem naglo stopal proti vходу v mesto, kjer sem pustil voz. Presekal sem pot in tedaj zapazim pred seboj spuščeno leseno zapornico.

»Vendar!« sem zmagovalno vzkliknil. »Pa le ne morete ven, kakor bi radi...«

Pesnik se je smehljaj in mi pojasnil:

»Zapornica ni zaradi nas. Zaradi turistov je, da ne morejo k nam...«

VIII.

Na postaji slovesa.

Tik pred odhodom sedim premražen v stekleni dvorani carinarice, kamor me je pregnala ledeno mrzla sapa. Nebo je sivo kot morje. Po Nevi drejijo težki parniki, naloženi z minijem, njih dim se suče v vetru kot žalni pajčolan.

Še davi sem se sprehajal v Iljih pod zlatim dežjem uvelega lista.

»Jesen je že,« je mrmrala moja spremljevalka.

»Mi ji pravimo babje poletje.«

Ta melanholični letni čas me spominja nove Rusije. Deževna jesen, ki jo sem pa tja poživi blede jasna.

V sosednji sobi je pregled. Debele roke brskajo po prtljaji, obračajo perilo in odpirajo zaboje. Najbolj jih vznemirjajo papirji. Inspektor političnega nadzorstva brez konca in kraja lista po knjigah in se poglablja v dokumente. Obrnjen proti svetlobi si pozorno ogleduje fotografske negativne in včasih mu pade iz ust kratki:

»Njete!«

Kaj je odkril? Preveč klavrn kolhoz? Presuhlega fantka? Nihče ne ve. Predpis je strog: na fotografijah iz SSSR se morajo vsi ljudje smejeti. Nič revščine, nič umazaneje. Turisti, ki se mislijo vrniti s poučnimi fotografijami, bodo ob stroške.

Tudi nerazviti filmi morajo v koš: bogve, kaj vse skrivajo.

»Saj ste bili vendar opozorjeni,« pravi oster glas. »Prepovedano je.«

Nekemu angleškemu inženirju so vzeli kopirane posnetke in mu objubili, da jih bo dobil »pozneje,« po preiskavi.

Mislil, da sem prešel že skoraj vse evropske carinarice, pa nisem nikjer videl tolikega nezaupanja, takega strahu pred pisano besedo, pred najskromnejšim izrazom človeške misli.

»Zapišite imej pri sebi,« so mi bili svetovali.

»Bolje je tako.«

Kakam, da pridem na vrsto, in naslonim čelo na roso šipo. Nekega tesnoba se me lotiva. Tako vznemirjenje morajo čutiti jetniki, ki jim povedo, da so izpuščeni iz zapora.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 19. februarja: Konrad, puščavnik; Julijan, muč.

Nedelja, 20. februarja: Druga prepostna ned., Sadot, škof, in tovariši, mučenci.

Novi grobovi

† V Ljubljani je v četrtek zvečer odšla k Bogu po plačilo gospa Eliza Hitzl roj. Huber. Pogreb bo danes ob 2 popoldne izpred hiše žalosti, Kolodvorska ulica 34 na pokopališču k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Zalujocim naše iskreno sožalje!

† Franjo Krolfič. V bolnišnici v Murski Soboti je umrl včeraj g. Franjo Krolfič, finančni kontrolor v Beltinci, v starosti 42 let. Svetovna vojna mu je dala kal boleznij, saj se ni dopolnil 18 let, ko je bil poklican v vojsko. Bojeval se je na ruski fronti, kjer je bil ujet in je ostal v ujetništvu dve leti. Pred vojno je bil vnet član celjskega Orla in je deloval v vseh naših organizacijah. Pokojnik je zvesto podpiral naše časopise. Zapuška ženo in sina Draga. Pogreb bo v nedeljo ob 3 popoldne v Murski Soboti. Naj mu sveti večna luč! Sorodnikom naše iskreno sožalje!

† Franc Korbar. V petek zjutraj se nenadoma umrl pri Sv. Petru na Medvedjem selu v 60. letu starosti upokojeni šolski upravitelj g. Franc Korbar. Zadel ga je možganska kap. Pokojnik je služboval 30 let kot šolski upravitelj pri Sv. Petru na Medvedjem selu. Pogreb bo v nedeljo 20. t. m. ob 11 popoldne pri Sv. Petru na Medvedjem selu. Naj mu sveti večna luč! Zalujocim naše iskreno sožalje!

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— 34. eharistični svetovni kongres v Budimpešti. Opozorjamo še enkrat vse one, ki se nameravajo dati v Budimpešto s posebnim vlakom, ki ga organizira Tujskoprometna zveza »Putnike« v Mariboru sporazumno z eharističnim odborom za lavantinsko škofijo, naj poštumno obratno pošljejo prijave, ker je zadnji rok 28. februarja. Ta termin je bil določen od centralnega vodstva v Budimpešti z namenom, da se pravčasno zagotovi stanovanje. Prospekti in prijavnice so na razpolago pri vseh župnih uradih lavantinske škofije ter pri Putniku Maribor, Celje, Ptuj, Gor. Radgona, St. Ilj in Dravograd. Izkoristite ugodno priliko za posej prekrasne Budimpešte in veličastnih eharističnih svetinosti!

— Dekanski sestanek Zveze ljudskih odrov za dekanije Škofja Loka, Moravce in Cerknica bo jutri, 20. t. m., v Društvenem domu v Škofji Loki, Moravčah in Cerknici ob 3. popoldne. Na sestanku bo poročal delegat Zveze ljudskih odrov in bo izvoljen poseben dekanjski odbor. Ker je sestanek velike važnosti za izpeljavo nove organizacije, zato vabimo vsa Prosvetna društva, da se ga gotovo udeležijo.

— Tovariši medicinci, ki nameravajo nadaljevati študij v Zagrebu, dobijo vse potrebne informacije za vpis pri klubu medicincev A. K. D. »Danice« v Zagrebu, Gajeva ul. 4, II. nadst., levo.

Najrazkošnejši evropski film —
ponos dunajske filmske produkcije!

V glavni vlogi igra in poje slavita Švedinja

Zarah Leander

V prekrasnih baletnih revijah sodeluje skupina najlepših francoskih girls (vz. Pariza ter nad 30) dunajskih balerin in plesalcev. Ples je nastudiral koreograf Du Pont iz Hollywooda.

Režija: Geza Bolvary — Glasba: Schmidt Gentner

— Izpremembo rodbinskega imena je dovolila banska uprava dravske banovine Ani Gričar, pristojni v občini Trebelno, okraj Krški, v Kravanju.

— Izreden popust za obiskovalce dunajskega velesejma v marecu. V tem letu bo na Dunaju od 13. do 20. marca spomladanski velesejem, kateri bo privabil poleg velikega števila razstavljalcev iz vsega sveta tudi ogromno število obiskovalcev. Vsaki obiskovalec Dunaja ima na podlagi sejmske legitimacije pravico do brezplačnega avstrijskega vizuma v času od 14. februarja do 20. marca. Ta popust znaša na jugoslovanskih železnih 50 odstotkov pri povratku, a na avstrijskih 33% v vsakem slučaju. Sejmska legitimacija stane 50 din in se lahko dobi v vseh biletnarhah društva »Putnike« in v Avstrijskem turističnem uradu v Zagrebu, Praška 9.

— Združenje rezervnih oficirjev, osrednja uprava v Beogradu razpisuje nagradni natečaj 2000 din prva, 1000 din druga in 500 din tretja nagrada za diplomo: ustanovitelj, častnih in podpornih članov. Podrobnejša pojasnila se dobe pri pododboru Združenja rezervnih oficirjev v Ljubljani, Kongresni trg 1-II. v petek ali torek t. m. od pol 7 do pol 8 zvečer.

BOUVIER

ŠAMPANJEC
GORNJA RADGONA

— Rezervni oficirji se opozarjajo, da se bodo v bodoče izdajale nove železniške legitimacije, kakor tudi stare podaljšavale pri ljubljanskem vojnem okrožju le onim rezervnim oficirjem, ki se pri tej komandi vodijo v evidenci. Vsi ostali rez. oficirji naj tozadavne prošnje vlagajo pri pristojnih vojnih okrožjih. Pododbor UROJ v Ljubljani sprejema ob uradnih urah stare železniške legitimacije ter preskrbi vsem rezervnim oficirjem podaljšanje istih vsak petek v tednu. Nove železniške legitimacije pa dobe rezervni oficirji vsak prvi petek v mesecu Uprava pododbora.

— Najlepše romane inozemskih pisateljev prinaša VI. letnik naše Leposlovne knjižnice: Handel-Manzetti, Jesse in Maria, roman, I. del, 296 strani, 60 din; Dickens, David Copperfield, roman, II. del, 366 strani, 80 din; Coolen, Brabantski rod, roman, 206 str., vezan 55 din; ter Dixellius, Sara Ale-

lia, roman, 393 str., vezan 80 din. — Naročila sprejema Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Prospekt naših knjižnih zbirak za bodoče leto je brezplačno na razpolago.

— Združenje trafikantov za dravsko banovino ima v nedeljo, 20. februarja ob pol 4 popoldne v lovski sobi hotela Metropol (Miklič), nasproti glavnega kolodvora, svoj redni občni zbor.

— Nad 8 milijonov zemljiških kupcij. Že večeraj smo navedli podatke o zemljiških kupcijah v ljubljanski okolici. Zbrani so sedaj podatki za celo leto 1937. V ljubljanski okolici izven ozemlja mesta je bilo lani sklenjenih in prijavljenih 715 kupnih pogodb glede prodaje stavbnih in drugih parcel, posestev in hiš. Celotna vrednost je znašala 8.401.692 din. Najvišja celotna kupnina je bila dosežena septembra za 1.046.149 din pri 49 kupnih pogodbah.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenke«.

— Split brez vode. Predsnočnim je zaradi silnega deževja v Splitu počil star dovodni kanal mestnega vodovoda, ki je bil zgrajen že l. 1885. Vsa okolica predmestja Kobilice je bila poplavljen, vse mesto pa je bilo na mal brez vode. Kanal je počil v dolžini 26 m. Delavci so delali vso noč, dokler niso popravili kanala in je Split zopet dobil vodo.

— Na zabavo vabi predpust. Z užitkom plešete, če negujete telo in noge s Sanopedom, ki odpravi tudi vonj po potu. Zahtevajte v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Drogerija Jančigaj, Ljubljana. Dov. Min. nar. zdr. 31.316.

Deanna Durbin, mlada pevka
božanstvenega
glasu v svojem prvem filmu:

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri, jutri v nedeljo pa ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

KINO SLOGA Telefon 27-30

Slovo železničarjev od ravnatelja dr. Faturja

Dr. Fatur je slovenski železničarji svojemu priljubljenemu ravnatelju dr. Aleksandru Faturju, ki odhaja v pokoj, poslovilni večer. Naš list je že poročal in opisal vse velike zasluge dr. Aleksandra Faturja. Iz vrst železničarjev pa smo prejeli še naslednje vrste hvaležnosti zasluznemu dr. Faturju:

V času svojega službovanja je spoznal temeljito vso izvršno prometno, komercialno in administrativno službo na progi v izvršnih edinicah, na službovanju v generalni direkciji in inspektoratu pa se je dober seznanil z upravnimi službami železnice, pri čemer je kot kritičen opazovalec tudi lahko presodil, kaj je bilo dobro in kaj ni ustrezalo. S to prakso in z vsestranskim poznavanjem službe je bil ob preobratu najmočnejši faktor, ki je organiziral obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani in to ne samo svoje stroke pravnega in personalnega značaja, ampak je odločilno sodeloval tudi v ostalih strokovnih panogah železniške službe, tako da nosijo jugoslovanske železnice močan pečat njegovega dela in njegovega gledanja na ustanovo.

Stališče, ki ga je zavzel pri posameznih vprašanjih, posebno načelnega značaja, je bilo vedno iz izkušnje dobro in temeljito preudarjeno, zato je tudi vedno na svojem stališču in pri svojem mnenju vztrajal in ga tudi zagovarjal, dasi je bilo to včasih njemu neprijetno in se je seveda tudi zameril, kar pa ga ni plašilo in omajalo.

Kot tak ni bil prav nikomur nič obvezan in je lahko vodil tudi direktorske posle brez vsakega vpliva z desne ali leve, kar se je posebno opazilo pri političnih borbah.

Dr. Fatur je po letih službe najstarejši železniški uradnik in funkcionar železniškega ravnateljstva v Ljubljani, splošno priznan kot strokovnjak, dasi se v svoji skromnosti kot tak ni kazal in ne poveljeval ne v javnosti, ne doma, ne v Belgradu in je kot tak ravno zaradi tega užival velik ugled pri vseh, ki so ga poznali in imeli priliko zasledovati njegovo delovanje. Od preobrata do danes je on edini, ki je ostal na odgovornem mestu kot načelnik in direktor, do čim je bilo v vseh ostalih panogah toliko posrečenih in ponesrečenih sprememb in poskusov, kar nikakor ni moglo biti v prid niti službi niti ustanovi.

Vse svoje službovanje je bil vedno odločen Slovenec in ni koncil nikdar, dasi se v javnosti ni eksponiral, pri svojem delovanju pa je ostal odločen svojemu prepričanju.

V službi ni bil nikdar kak pustež, svoje dobro razpoloženje pa je vedno dal razumeti in zato ni bilo nič čudnega, ako se pri kakih bolj sitnih zadevah najprej vprašali, če ata Fatur danes kaj žvižga, zakaj v takem primeru se je dobro vedelo, da bo mogoče dobro govoriti.

Splošno so znani njegovi doživljaji v službi, na primer njegovo srečanje z bolgarskim kraljem Borisom, ko je potoval strogo incognito, pa mu je sprevodnik izstavil doplačilo za vožnjo do Caribroda, medtem ko je bila pripravljena za njegov prevoz posebna dvorna garnitura, ali ko je kontrolnemu organu direkcije, ki je spremljal kralja Borisa, naročil, naj mu gre na roko v vsem in naj mu v vsem ugoditi, samo na lokomotivo naj ga nikar ne spusti.

Železničarji bodo dr. Faturju za njegovo delo trajno hvaležni!

Danes ob 15. in 17. uri veliki mladinski predstavi pravih risanih filmov

Slavni mornar Popaj in drugi ..

Ob 19.15 in 21.15 uri premiera

Indija v senci razkošja, tradicije in 1000 letnih zagonetk v vefilmu

EŠNAPURSKI TIGER

GUSTAV DIESSEL — LA JANA — THEO LINGEN

Rezervirajte vstopnice!

KINO MATICA 21-24

Ljubljana

Sobota, dne 19. februarja 1938

Gledališče

Drama: V soboto, 19. februarja, ob 15: »Sne-guljica«. Mladinska predstava po globoko znanih cenah od 14 din navzdol. — V nedeljo, 20. februarja, ob 15: »Šimkovi«. Znižane cene od 20 din navzdol. Izven. Ob 20: »Rdeče rože«. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol. — V ponedeljek, 21. februarja: Zaprt. — V torek, 22. februarja: Zaprt. (Goetovanje v Celju: »Bela bolezen«.)

Opera: V soboto, 19. februarja: Manon. Go-stuje ga. Zlata Gjurgjenca cin g. Gostič. Izven. Znižane cene. — V nedeljo, 20. februarja, ob 15: »Na-vihanka«. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Izven. Ob 20: Helteja. Znižane cene. Izven. — V ponedeljek, 21. februarja: Zaprt. — V torek, 22. februarja: »Don Juan«. Premiera. Proselava 25 letni-ce umetniškega delovanja ravnatelja Mirka Poliča. Izven.

Prireditve in zabave

Rokodelski oder v Ljubljani ponovi v nedeljo, 20. februarja, ob 5 popoldne mladinsko igrjo »Pe-

Tri zlate deklice

je nedvomno najsajajnejše letošnje odkritje na filmskem platnu. — Vsa Ljubljana govori o lepoti tega nenadkriljivega filma.

Zatorej ne zamudite si ogledati ta film

pelka« (Desetnik in sirotica). Za igrjo, ki je žela že v nedeljo velik uspeh, vlada veliko zanimanje, zato si nabavite vstopnice v predprodaji na dan predstave v društveni pisarni, Komenskega ul. 12/1.

Franciščanska prosveta M. O. Ljubljana pono-vi v nedeljo 20. t. m. ob 5 popoldne v franciščanski dvorani pravilnično veseloigro s petjem in plesom v 4 dejanjih: »Krojaček-junaček«. Ta mladinska igra je pri premieri preteklo nedeljo sijajno uspela. Hiša je bila razprodana, zato opozarjamo p. n. občinstvo, da si že v predprodaji (pisarna Pax et bonum v franc. pasaži) rezervira vstopnice po 6, 4, 3 in 2 din. Igra bo v nedeljo zadnjikrat na programu! Prosvetno društvo »Plamen« priredi v nedeljo 20. februarja ob 8 zvečer v franciščanski dvorani veseloigro »Tenorist — gramofonska plošča«. Izžrebana vstopnica prejme prosto vožnjo v Tret. Vstopnice po 8, 6, 4, 3 in 2 din se v predprodaji v Pax et bonum (franciškanska pasaža) in eno uro pred predstavo.

Predavanja

Sedeževa družina vabi svoje člane k prireditvi v eredo, dne 23. februarja 1938 ob 8 zvečer v Rokodelskem domu. Na programu je predavanje o slovenski šali v besedi in sliki in recitacije šaljive vsebine.

Šiška—Ljubljana. Zanimivo akcioptično predavanje: »Škodljivci na zelenjadi in jagodičevju« priredi naše Katol. prosvetno društvo potom podružnice SVD za Šiško v ponedeljek dne 21. t. m. ob 8. zvečer v samostanski dvorani v Šiški. Zatiranje teh škodljivcev bo s slikami pojasnjeval g. Škulj, tajnik SVD za Slovenijo.

Cerkveni vestnik

Franciščanska cerkev: Od 17. do 20. februarja so v franciščanski cerkvi v Ljubljani duhovne vaje za tretji red. Duhovne vaje vodi pridigar P. Odilo dr. Mekinda, kapucinski provincial iz Škofje Loke. Vsak dan sta dva govora: zjutraj ob pol 6 in zvečer ob pol 8. Sklep duhovnih vaj bo v nedeljo popoldne ob 4 s sklepnim govorom, papeževim blagoslovom in petimi litanijami. Pri vseh pobožnostih je ljudsko petje. Tretji red je največja in najmočnejša verska organizacija v Ljubljani. Steje namreč okoli 3000 članov.

Restavracija KOSAK,

Prešernova ulica

povečana in vzorno preurejena. Priporoča prvovrstno hrano in vina. Vsak petek ribe.

Slaščičarna KOŠAK

ma vedno sveže pecivo in pustne krofe

Naše dijaštvo

Peveci in pevke! Redna pevska vaja za akad. službo božjo pri oo. franciščanih je v soboto, dne 19. febr. od 6—7 in v nedeljo, 20. febr. od 10—11 v pevski sobi. Vhod s Prešernove ulice. Za vašo točnost se vam že vnaprej zahvaljujem.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6, mr. Hočevar, Celovška c. 62, mr. Gartus, Moste — Zaloška c.

KINO KODELJEVO

Telefon 41 64

Danes ob 17. in 20. uri vefilm, ki bo ostal neizbrisno v spominu:

Kirchfeldski župnik

V glavnih vlogah: Hans Jaray in Hansi Sterk, s sodelovanjem deškega zbora: Wleneršangerknaben. Za dodatek: »DOLORES«. Film iz divjih predelov Amerike. Vstopnina od 8 din — navzdol. Samo 3 dni! Samo 3 dni!

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzemajne zavarovalnice ob pol sedmih.

1 Drevi ob 20. bo poslovilni večer za upok. žel. ravnatelja g. dr. Aleksandra Faturja. Slovenska železničarska družina se bo drevi še enkrat zbrala okoli svojega bivšega ravnatelja, in sicer od 20 dalje v veliki dvorani na Taboru. Po oficijelnem eporedu z govori in godbo bo ostalo še nekaj kratkih ur za zabavo. Kdor pozna g. ravnatelja in naše železničarje, je lahko prepričan, da bo to slovo samo prijetno in veselo. Pridite torej v čim večjem številu!

1 P. n. člane Kršč. šole za stolno župnišo opozarjamo na jutrišnji redni občni zbor, ki bo ob petih popoldne v Jugoslov. tiskarni, I. nadst.

1 Okoliški davkarji odpovedani prostori. Ker v justični palači primanjkuje uradnih prostorov za sodna opravila in sodne pisarne, je uprava palače odpovedala vse uradne prostore, v katerih je bil nameščen davčni urad za ljubljansko okolico v prilliju in v I. nadstropju. Po tej odpovedi so ima davčni urad že 1. maja izseliti. Težavno pa bo davčnemu uradu kaj dobiti primerne prostore, za katere bo pač primoran plačevati visoko najemnino.

Zimsko perilo, Karničnik, nebotičnik.

1 Lepo vreme. Po dvodnevem sneženju se je možno zjasnilo in včeraj je nastopilo lepo, sončno vreme. Zjutraj je bila gosta megla. Mestno cestno nadzorstvo hiti čistiti glavne ceste in ulice ter je najelo do 100 brezposelnih delavcev. Zadnji snežni metej je v mestu potrgal do 50 telefonskih žic, ki jih je telefonsko tehnični odsek takoj popravil.

1 Regulacija Gradašice v zemljiški knjigi. Na podlagi podrobnih načrtov, ki jih je izdelala katastrska uprava o ureditvi Gradašice ih ki je pri tem določila točne meje posameznih parcelam ob urejeni Gradašici, je sedaj okrajno sodišče v Ljubljani izvršilo v zemljiški knjigi zadevno transakcijo o regulirani Gradašici in to od Vojnovičevega mlina tja do glavne državne ceste na Viču. Načrt obsega 25 parcel, ki merijo 165.307 kv. metrov.

Maribor

m V socialističnih organizacijah se vzgaja in prikriva nemurštvo. Ze nekajkrat smo opozarjali našo javnost na organizacije, ki so nevarne slovenskemu značaju Maribora. Dogodek, ki se je pretekli dni odigral na pokopališču ob priliki pogreba nekoga člana »L. delavskega kolearskega osrednjega društva za Slovenijo« je zopet pokazal, da se v številnih tukajšnjih socialistično pobornih organizacijah prav za prav prikriva organizirano nemurštvo. Ljudje, ki so omenjenemu pogrebu prisostvovali, so se zgrajali, kako da imajo člani tega društva še sedaj popolnoma nemško komando, kakor v starih avstrijskih časih. Člani so se pripeljali na pogreb na kolesih, pa so s koles stopili na nemško povelje, na isto povelje so jih zopet zasedli, umrlega tovariša pa so pozdravili z nemškim pozdravom »All freit«. Kakor smo že omenili, je to društvo socialistično ter ima v slovenski »Delavski politiki« vneta zagovornika. Čudimo se, da naši mariborski socialisti, pri katerih je sicer vse na zunaj »jugoslovensko«, tako javno izpovedujejo nemurštvo svojih organizacij. Gotovo ni med člani tega kolearskega društva, ki je po zatrevanju »Delavske politike« strogo socialistično, torej proletarsko, nobenega Nemca, pa vendar ima še vedno nemška povelja in vlada v njem tudi nemurški duh. Prav tako pa imajo socialisti še nekaj takih »proletarskih« organizacij — spominjamo samo na pevsko društvo, ki še sedaj po 20 letih osvobodjenja nosi naziv »Frohsinn« — v katerih se goji nemška beseda in nemška pesem ter tudi nemški duh. Člani so slovenskega rodu, društvo pa jih vzgaja za nemurje. Čudimo se našim oblastem, kako morejo kaj takega dopuščati, da se v teh organizacijah načrtoma in že 20 let vzgaja in pospešuje nemurštvo!

m Sedeže za 4 din v gledališču dobe obiskovalci drevi pri predstavi »Revizorja«, ki se uprizori zadnjič v sezoni, ter v nedeljo pri večerni predstavi božične igre »Cvrček za pečjo«. Dijaki pa dobe svoje najnižje cene za sedeže samo pri dnevnih blagajni.

m Današnja krstna predstava 5-dejanske ljudske igre »Kruc« na Ljudskem odru obeta biti nekaj izvrstnega. Začetek igre bo ob 20. Jutri popoldne je repriza ob 17.

m Nabavljalna zadruga drž. uslužbencev ima svoj izredni občni zbor zaradi spremembe pravil v nedeljo, dne 20. t. m. ob 8 zjutraj v veliki dvorani Narodnega doma. Članstvo vljudno vabimo k veliki udeležbi.

m Zaslužena kazen. Na mesec dni nepogojnega zaporja je bil obsojen pred okrožnim sodiščem v Mariboru 25-letni Alojzij Hrigo iz Moškajncev, ker je v noči na 9. oktobra l. l. položil čez cesto v Moškajncih 4 m dolg in 15 cm debel blod v nameri, da bi se na tej oviri poškodovale kolesar ali avtomobilist, ki bi po cesti privozil. Svojo namero je res skoraj dosegel, ker se je zaletel v oviro dr. Ivan Martinec s svojim avtomobilom, k sreči pa ga ni vrglo s ceste. Hrigo je pred sodiščem šele po daljšem zapletanju priznal svojo krivdo.

m S petstotakom je kupil tisočak. Na premeten način je ogoljufal včeraj dopoldne nepoznani mlajši možki blagajničarki v dveh mariborskih trgovinah za lep znesek. V prvi trgovini je kupil galoše ter jih je plačal z bankovcem za 500 dinarjev. Ko mu je blagajničarka menjala ter mu izplačala razliko v stotakah in kovancih, se je moč nenadoma spomnil ter dejal, da bi rad imel tisočak. Segel je v listnico ter je priložil k že menjanemu denarju zopet bankovec. Blagajničarka je mislila, da je priložil bankovec za 500 din, bil pa je le stotak. Mož je potem spretno govoril ter je spravil tisočak v listnico, blagajničarka pa je šele po njegovem odhodu ugotovila prevaro. Slepac se je potem podal kar v drugo trgovino, kjer je kupil žepno električno svetilko, jo plačal s petstotakom ter zopet na isti način spravil v žep tisočak. Obe oškodovani blagajničarki sta sleparja precej točno opisali, tako da ima policija dobre podatke za zasledovanje.

Gledališče

Sobota, 19. febr. ob 20: »Revizor«. Zadnjič. Globoko znižane cene.

Nedelja, 20. febr. ob 15: »Pod to goro zeleno«. Znižane cene. — Ob 20: »Cvrček za pečjo«. Globoko znižane cene.

Iz naših organizacij

Mekinje. Prijetno razvedrilo in hkrati eno izmed najcenejših bo audilo prosvetno društvo v nedeljo, 20. t. m. z uprizoritvijo petdejske veseloigre »Babione« (»Zmešnjava na zmešnjavo«). Začetek ob pol 4 popoldne.

Sela pri Kamniku. Kdor se hoče za predpust nasmejati, naj pride v nedeljo, 20. t. m., ob 3. popoldne gledat veseloigro »Dva para se ženita«.

Zasedanje banskega sveta

Razprava o kmetištvu

Dodatno k našim poročilom o debati k kmetijskem oddelku navajamo še dva govornika:

Alojzij Stuhec (okraj Ljutomer) je obširno govoril in opisal ljutomersko-gornje radgonski okraj kot izrazito kmečki okraj, kjer so zastopane vse štiri glavne panoge kmetijskega gospodarstva, kakor vinarstvo, živinoreja, sadjarstvo in poljedelstvo v enaki meri. Zato zahteva, naj se sestavi našteti za vse kmetijsko pospeševalno delo, tako za banovino in za posamezna okrožja. Vse kmetijsko delo naj se zadostno financira iz javnih sredstev. Obširno je navajal potrebo po nabavi plemenite živine, zlasti bikov in merjasev, govoril je o potrebi svojega okraja v čebelarstvu, mlekarstvu, poljedelstvu in sadjarstvu ter je navajal razna kmetijska tehnična dela, ki so v ljutomerskem okraju potrebna, zlasti osuševanje travnikov ob Ščavnici. Za izvedbo melioracij naj da banska uprava na razpolago inženirje in tehnike, kmetje pa bodo prispevali svoj delež z delom in prevozom gradiva. Potrebni so učitelji, ki bi bili resnični prosvetni in kmetijski delavci. V okraju naj se osnuje banovinsko posestvo, ki naj vzgaja trse in naj skrbi za selekcijo krompirja. Potrebna je tudi strokovna šola.

Ludovik Kuder (okraj Celje) je imel zelo obsežen in s podatki podprt govor o hmeljarstvu in sadjarstvu v Savinjski dolini. Naglašal je, da je hmeljarstvo za banovino zelo dobičkonosno in da zasluži več podpore. Prosil je, naj bi banska uprava prevzela garancijo za 1 do 3 milijonov posojilo hmeljarski zadruzi, v kateri je včlanjenih okoli 1000 hmeljarjev. Zadruga bi s tem posojilom uspešno regulirala hmeljske cene. Govoril je tudi o drugih težavah hmeljarjev in je zato zahteval naj oblasti ne izdajo nobene nove znanke nobenemu hmeljarju. Prosil je, naj bi banovina predložila vladi osnutek modernega hmeljarskega zakona.

K poročilu o debati o občem in upravnem oddelku nas o. g. Franc Bačič (okraj Murska Sobota) prosi za ugotovitve, da on ni zahteval, naj bi se prenese okrajno glavarstvo in okrajno sodišče iz Murske Sobotice v Gornjo Lendavo, temveč naj bi se poleg dosedanjih upravnih in sodnijskih sodišč v Prekmurju, to je v Murski Soboti in v Dolnji Lendavi, osnovalo še tretje, namreč v Gornji Lendavi.

Javna dela

V četrtek popoldne se je ob pol petih nadaljevala debata o tehničnem oddelku.

Ivan Tovšak (okraj Slovenj Gradec) je prosil naj se vnese za njegov okraj postavka za drobilce. Prosil je za pospešitev raznih cestnih in regulacijskih del v tem okraju. Javna dela naj se izročajo takim podjetnikom, ki jih bodo solidno zgradili. Delavci naj bodo pošteno plačani.

Alojzij Stuhec (okraj Ljutomer) je prav tako govoril o cestnih potrebah v svojem okraju, zlasti je naglašal važnost cest iz Čakovca čez Ljutomer v Gornjo Radgono in iz Maribora v Prekmurje.

Stanko Škrabee (okraj Kočevje) apelira predvsem, naj se pospešijo regulacije raznih potokov in naj se čimprej zgradi vodovod za ribniško dolino. Nova banovinska cesta v kočevskem okraju naj se zgradi skozi slovenske vasi.

Josip Gale (okraj Litija) zahteva predvsem, naj se proračun okrajnega cestnega odbora v Litiji ne kreči. Cestarji naj dobe osemurni delavnik.

Franc Strubelj (mesto Višnja gora) navaja cestne zadeve svojega okraja, zlasti pa zahteva povečanje vodovoda za Višnjo goro.

Jakob Kranjc (okraj Logatec) ugotavlja, da je dosedanj sistem reševanja cestnega vprašanja in javnih del sploh napačen. Javna sredstva so se po prejšnjem delu sploh po političnih vidikih. Govornik je navedel več primerov. Način javnih del, ki jih izvršujejo občine, se mora sploh spremeniti. Našteti za delo, ki ga banska uprava zanišlja, naj se ljudstvu pojasni. Prosil je za regulacijo Sore v Zireh, za dogotovitev ceste Rovte-Smrečje in ceste iz Čajnarjev na Ravnik. Ker je logaški okraj obmejni naj bo bolj upoštevan pri cestnih delih.

Franc Bajlec (Murska Sobota) prosi, naj se uresniči zveza Prekmurja z ostalo Slovenijo, ter navaja razne cestne zadeve Prekmurja.

Za progo

Novo mesto - Brežice

Gospod dr. Adolf Golia je naglašal važnost cestnih skladov in ustanove naj se samo banovinski skladi. Naša banovina je zastopljena tudi glede železniških investicij, čeprav železnice pri nas prinašajo ogromne dobičke državi. Pred-

ložil je resolucijo, v kateri zahteva čimprejšnjo pospešitev del za zgradnjo železnice med Brežicami in Novim mestom.

G. ban naj zainteresira merodajna službena mesta radi čimprejšnje zgraditve železniške proge Novo mesto-Brežice. Ta proga je velikega gospodarskega pomena za prebivalstvo obljubljene in rodovitne krške doline in okoliških krajev. Je pa tudi velikega splošnega pomena v gospodarskem in prometno-tehničnem pogledu, ker bi dobili z njo novo zvezo med dvema važnima sporednima progama: Ljubljana-Zagreb in Ljubljana-Karlovac. Važnost tega železniškega projekta se odraža tudi v tem, da je ministrstvo za promet uvrstilo navedeno progo že pred leti v svoj načrt novega železniškega omrežja ter je tudi že izvršilo pripravljala dela. Z zgraditvijo te proge, ki ne nudi nobenih terenskih težkoč, bi se pristopilo stvarni izvršitvi gospodarske in državnoobrambene važnega sistema prog: Sušak-Kočevje-Strazha-Novo mesto-Brežice-Rogatec-Ptuj-Radgona.

Alojzij Zorenč (Šmarje pri Jelšah) se je zavzel za gradnjo cest v šmarnem okraju, zlasti za obširno cesto Podčetrtek-Rogaška Slatina, za cesto Sladka gora-Lipoglav, za preložitve klanca Skopečno, za cesto Lesično-St. Vid-Planina, ki bi vezala Zagreb čez Kozje in Planino s Celjem, za cesto Gobjinje-Virštanj in Lesnino-Virštanj in cesto v Zibiki ter več drugih cest.

Dr. Vidic Franc opozarja, da se pri nas preveč dela z majhnimi močmi. Kar drugod napravijo v enem letu, mi za to trkujemo leta in leta. Konkretno omenja cesto Črna-Luce, ki bi bila silnega gospodarskega in narodnega in državnobrambenega pomena, zlasti z ozirom na dogodke, ki se z bliskovito naglico razvijajo onstran naše severne meje.

Štrin Ivan pravi, da naj cestni odbori dobi več samostojnosti. Govori o potrebah dobrih cestnih zvez z Moravcem in o vodovodnih potrebah kamniškega okraja.

Brodar Janez pravi, da je največja ovira naše delavnosti centralizem. Opozarja na cesto Ljubljana-Kranj preko Smlednice, ki jo je promet ob poplavljanju ceste Ljubljana-Kranj preko Medvoda konca uničil.

Steblovnik Martin in **Kuder Ludvik** sta govorila o potrebah gornjegrajskega in celjskega okraja. Šelih Janez pa o cestnih razmerah konjskega okraja, zlasti se zavzema za cesto Zreče-Sv. Kunigunda.

Majersič Ivan pravi, naj se regulira Tržiška Bistrica tudi v kovorski občini. Treba je misliti tudi na razbremenitev tovornega prometa čez Tržič. **Arnež Peter** se priključuje izvajanjem g. Jana g. g. javniškega mostu in postajališča na Otočah.

Ker je že več govornikov govorilo o potrebi večje postaje na Otočah, je spregovoril g. ban in povedal svoje stališče do tega vprašanja. Ker je to največja postaja za splošno slovensko božjo pot na Brezjah, je na njej tak promet, kakor zlepa ne na katerikoli gorenjski postaji. Dobiček od tega velikega prometa ima v največji meri in skoraj izključno železniška uprava. Ta dobiček prihaja od kmetov in delavcev, ki plačujejo polne vozne cene. Zato smatra, da bi bilo proti samoupravnim načelom in proti načelom o dobrem skrbstvu za potrebe banovine, če bi gradili to postajo iz banovinskih sredstev, ki jih drugod tako brdsko primanjkuje. Železniška uprava sama mora zgraditi to postajo tako, da bo ustrezala velikemu prometu in dobičku. Je proti temu, da bi kakršnokoli društvo ali samoupravna oblast žrtvovala denar za naprave, ki so jih dolžni zgraditi drugi, ki uživajo tudi največji dobiček od njih.

Križnik Filip (Trbovlje-Laško) govori o tistih, ki ceste grade. Javna dela banovine so se začela v dobi največje gospodarske krize pod neugodnimi mezdinimi pogoji, kar je vplivalo tudi na zasebno gradbeno delavnost, da so ji bile mezde pri banovinskih javnih delih v potuho za zniževanje mezd pri zasebnih delih. O meznem vprašanju je govoril tudi **Rozman Peter**, ki pravi, da so nekatera podjetja izplačevala mezde v obliki računa pri trgovcu za življenjske potrebščine, ali v obliki dajatev za skupno kuhinjo podjetja, v kateri so bili delavci na hrani. Predlaga resolucijo naj vsako podjetje ob prevzemu javnega dela obvezno poda mezdne pogoje. Prepove naj se tudi oddaja del v podnajem. Tudi pri zaslih delih iz bednostnega fonda naj mezde ne padejo pod minimalne mezde.

Serbinsek Ivan (Vrtnice-Maribor levi breg) govori o potrebah svojega okraja. Za njim je g. ban ob pol 2 razpravo zaključil in nadaljevanje napovedal za ob pol 5 popoldne.

Planina Lovro opozarja na pogoste povodnje v škofjeloškem okraju, ki je od l. 1924 doživel že tri velike in katastrofalne povodnji.

Socialna skrb naše banovine

Snoči ob 6 je podal načelnik za socialno politiko in narodno zdravje g. Anton Kosi poročilo svojega oddelka.

Socialno skrbstvo naše banovine je moralo tudi lani ostajati v islih mejah, kot je bilo zadnja leta, zaradi majhnih razpoložljivih sredstev. Posebno je težaven položaj našega kmeta, ki se vedno pogosto obrača na banovino za nujno potrebna sredstva. Naše kmečko ljudstvo je namreč čedalje bolj obubožano. Poleg proslincev iz kmečkih in delavskih vrst pa prosijo v čedalje večjem številu tudi obrtniki, ki so izgubili delo in zaslužek. Zaradi premajhnih razpoložljivih sredstev banska uprava ni mogla osnovati nujno potrebnih zavodov in ustanov, ki bi vsaj delno služili sistematičnemu izvajanju socialne politike. Vsa sredstva so komaj zadostovala za karitativno udejstvovanje, kar bi sicer morale delati manjše upravne enotice in zasebniki. Za socialnopolitične namene je bilo na razpolago okoli 4.000.000 din iz sredstev banovinskega proračuna in bednostnega sklada.

Mladinsko skrbstvo se izvaja deloma v banovinskih domovih (v Ljubljani in Mariboru), deloma s pomočjo karitativnih organizacij in s pomočjo družinskih odgoje na deželi. V oskrbi v obeh domovih sta bila 402 otroka. Banovina je nadalje v raznih zavodih oskrbovala 61 otrok, ob šolskih političnih pa je poslala na deželo in k morju 473 otrok. Vsi otroci za to so znašali 200.000 din (oskrba, prevoz itd.), torej na 1 otroka 390 din za povprečno 4 tedne. Nadalje vzdržuje banovina veliko število vajencev v dveh vajeniških domovih (Ljubljana in Maribor) ter znašajo stroški za posameznega 150-400 din mesečno. Banovina je podpirala tudi mladinske in šolske kuhinje, kakor tudi akademike (ti so dobivali 140-240 din mesečno).

Lanskoletnemu pomanjkanju sredstev za prehrano v zgodnji spomladi je banovina odpomogla z zneskom 1.75 milij. din, država pa je dala 250 tisoč dinarjev.

Elementarne neizgode so lani povzročile ogromno škodo, katero uradno cenijo na 70.000.000 din. V poplavljanje teh krajev je banovina žrtvovala 1.3 milij. din, tudi osrednja vlada je dala 1.000.000 din.

V prekomorske države se je lani izselilo samo 431 oseb, v znatnem številu pa so šli sezonski delavci v Francijo in Nemčijo. K izseljenecem je banovina poslala tudi učitelje in duhovnike. Lani se je nehato vračanje izseljencev v domovino.

Ljudsko zdravje

Število postelj se je v banovinskih bolnišnicah, katerih je 7, povečalo za 265 na 1860, kar je v glavnem pripisovati bližnji otvoritvi novega bolniškega paviliona v Mariboru. Kapaciteta državnih bolnišnic je manjša, imajo namreč samo 1650 postelj. Dnevno se oskrbuje v banovinskih bolnišnicah 1530 bolnikov. Banovina se zaveda nujne potrebe razširitve obstoječih bolnišnic ter v ta namen tudi veliko žrtvuje. Država pa še do sedaj ni dokončno zgradila kirurškega oddelka in je v tem oziru banovina naprednejša, ker je zaprosila za investicijsko posojilo 50.000.000 din pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev.

V dveh banovinskih hiralnicah je prostora za 364 hiralcev, adaptira pa se nova hiralnica v Gornji Radgoni.

Za banovinske bolnišnice je bila zaradi povečanja cen živil in drugih potrebščin potrebna še posebna dotacija. Najbolj moti gospodarsko ravnotežje bolnišnic dolg države, ki vsako leto naraste za 1.3 do 1.5 milij. din. Od vseh izdatkov banovinskih bolnišnic krijejo bolnišnice same 34%, ostalo pa dotira banovina.

Združenih zdravstvenih občin je 114, samostojnih pa 8. Lani je bilo v naši banovini zgrajenih 10 novih vodovodov, 2 sta bila rekonstruirana, napravljene 4 nove kapnice in postavljeni 3 novi vodnjaki. Sredstva za to so prispevali tudi interesi, večinoma s težaškimi deli.

Banovina ima tudi tri moderna zdravilišča: Golnik, Dobro in Rogoska Slatina. Posebno slednji se zelo modernizirata.

Razprava

V debati je govoril prvi **Ivan Majersič** (mesto Tržič). Ugotovil je, da se kljub zboljšanju gospo-

darskih razmer še vedno ponavlja beračenje. Temu je treba napraviti konec. Brezposelnost je treba spraviti v domovinske občine. Ustanove naj se taborišča, kjer naj bodo brezposelni zaposleni. Načelo naj bo, da si mora vsak zdrav človek s svojim delom zaslužiti kruh. Nasproti brezposelnosti pa imamo marsikje pre zaposlenost in tako delajo delavci ob nedeljah in praznikih. Prepove naj se glasovanje, ali naj se dela ob nedeljah in praznikih ali ne. Proti beračenju bo velike važnosti tudi zavarovanje za stalnost in onemoglost. Osnujejo naj se skupni oskrbovalni zavodi. Uspešno sredstvo proti komunistični ideji je gradnja majhnih stanovanjskih delavskih hiš. Uvede naj se tudi med delavstvom zadrudni sistem podjetij. Banovina naj podpre delavsko produktivno zadrudništvo.

Filip Križnik (Laško) je navedel mnogo uspehov, ki so bili doseženi na polju socialne politike v državi, posebno v naši banovini, pod sedanjo vlado. Vendar so nekateri ukrepi preveč centralistični. Da se morejo ti ukrepi pravilno izvajati, je nujno potrebno, da nekatere ustanove, zlasti inspekcija dela, dobe kredite, kar velja tudi za rudarsko glavarstvo. Opozoril je zlasti na slabo zdravstveno stanje šolskih otrok, na ljudsko zdravje, zlasti na zatiranje jetlike. Pravilnik o bratovskih skladnicah je rudarsko zavarovanje znatno zboljšal, vendar ne ugajata dve določbi v pravilniku, ter je predlagal poseben resolucijo, ki zahteva omiljenje teh določb.

V tej resoluciji, ki jo je banski svet odobril, zahteva banski svet od vlade, da naj v finančnem zakonu ustavi določilo, po katerem se čl. 82 in 50 novih pravil za bratovske skladnice popravita tako, da bodo ostale rudarjem že pridobljene pravice, katere so uživali po prejšnjem pravilniku.

Ljubljana, 18. februarja.

Danes ob pol 9 dopoldne se je zasedanje nadaljevalo. Prvi je spregovoril bivši predsednik mariborske oblasti **dr. Leskovar**, ki je g. banu v toplih besedah čestital k odklovanju, s katerim ga je odlikoval bolgarski kralj. To priliko je porabil, da je spregovoril tudi nekaj lepih besed o bolgarski državi. G. ban se je čestitke banskega sveta lepo zahvalil.

V razpravi je prvi govoril **g. Rozman Peter**, ki je poudarjal socialne naloge oblasti, zlasti v na splošno revnih krajih, kakor je severovzhodni del banovine skoraj ves.

G. Tratnik Josip je govoril o dosedanjem uspešnem socialnem delu banovine, omenjal socialne potrebe brežiškega okraja, zlasti z ozirom na bolnišnico, obširneje pa je govoril o materialnem položaju katoliške in posebno slovenske duhovščine v državi. Njegov tozadevni govor je bil ves podprt s stvarnimi podatki.

Veble Demetrij je obširno govoril o težkih socialnih razmerah novomeškega okraja, ki je že od l. 1927 pa do letos vsako leto doživel velike vremenske katastrofe, katerih uradno ocenjena škoda dosega vsoto 30.800.000 din. Najhuje je bil okraj prizadet lanske leto in ljudje že danes žive v popolnem pomanjkanju. Opisuje težko stanje obeh novomeških bolnišnic in predlaga, naj pri razdelitvi investicijskega posojila tudi prideta v poštev. Govori o potrebi hiralnice in o delovanju protituberkuloznega dispensarja, katerega je v zadnjem letu obiskalo 1528 bolnikov.

G. Bitnar Pavel slika žalostne razmere v Belokrajinu. Na vseh razstavah Higienškega zavoda so slike zdravih in lepih hiš vzete z Gorenjske, slike nezdravih, lesenih z majhnimi okenci so pa iz Belokrajine. Ob lanskih manevrih so kmetje iz vasi Nova lipa morali stražiti svojo vas, da kdo ne bi prišel v vas ali da vaščani ne bi prišli v stik zlasti z vojaštvom, ker je v vasi razsajal tifus — zaradi pomanjkanja pitne vode. Govori o veliki umrljivosti otrok, o slabi preskrbljenosti za otročnice. Za karlovske bolnišnice pa delajo še veliko reklamo, da bi naš živel usmeril na svojo stran. Naj se za Belo Krajino ustanovi vsaj kakšna zasilna bolnišnica.

Anžič Josip govori o zdravstvenih občinah in hiralnicah.

Dr. Vidic Franc slika splošno obubožanje našega naroda, ki se je pričelo že s tem, da nova država ni priznala vojnih posojil in starih avstrijskih rent, dasi je bila država po mednarodnih pogodbah to dolžna storiti. Vsa ta leta plačujemo več kot pa prejmemo in na narodnem premoženju se to v 20 letih že občutno pozna. Treba je spremeniti ves sistem. Govori še o brezposelnosti in njenih posledicah in medznih razmerah v kamniški smodnišnici.

G. Klekl Josip govori obširno o težkem vprašanju našega izseljenstva. Navaja nekaj neuhuenih zgledov v dokaz, da nekatere državne oblasti tudi nad izseljenci skušajo izvajati raznarodovalne politike. Predlaga resolucijo:

1. da se čimprej priznajo in zakonito odobre že ustanovljene izseljenške zbornice,
2. da se decentralizira izseljenški fond in razdeli na posamezne izseljenške zbornice, po razmerju na te zbornice odpadajočih izseljencev,
3. da se takoj izroči v preteklem letu 1937. v dravski banovini nabrana glavarina v znesku 804.875, vsaj do polovice dravski banovini in Ralakovim družbam, ki se bavijo z varstvom izseljencev,
4. da se glavarina izroča tem ustanovam tudi v naprej v istem razmerju do izvršitve predlagane decentralizacije izseljenškega fonda,
5. da se iz že obstoječega izseljenškega fonda takoj zgradi v Ljubljani izseljenški dom.

Zupanec Alojzij opisuje potrebo vodovodov za Suho Krajino in se zahvaljuje g. banu in vsemu slovenskemu vodstvu za to, kar se je na tem polju že doseglo. Prosi pristojne oblasti na banovini, da preprečijo točenje alkoholnih pijač brez obrtnega dovoljenja in pozno v noč, ker to zelo pospešuje pijančevanje z vsemi težkimi posledicami.

Planina Lovro pravi, naj se denar za brezposelnost porabi samo za to, da brezposelni z delom zaslužijo svojo plačo, ne zgolj za darove. Govori o potrebi hiralnice v Škofji Loki, o šolski kuhinji in o kopališču v meščanski šoli, ki naj bo čimprej dostopno javnosti.

Tovšak Ivan govori o vplivu revščine na zločinstva in komunizem in o krajevnih potrebah Mislina in slovenskega okraja.

Bačič Franc govori o trahomu, težki in nalezljivi ošeni bolezni za katero zlasti prekmursko ljudstvo silno trpi.

Stuhec Alojzij poudarja potrebo hiralnice za okoliš Apače-Gornja Radgona. Tudi v tem kraju se je že pojavila malarija in je treba vse ukreniti, da se njeno prodiranje ustavi.

Dr. Leskovar Josip opisuje čim dalje večji naval na bolnišnice, kar je sicer dober znak za kulturo našega ljudstva, ki se je otrelo tradicionalnega nezaujanja, obenem pa velika nepravila za naše premapne in premla preskrbljene bolnišnice. Mnogim invalidom se je s predpisom, da je treba ponovno predložiti dokaze invalidnosti, zgodi velika krivica, ker je te dokaze čim dalje težje dobiti, čim bolj se nam odmakajo vojni časi. S takim ravnanjem se more zgoditi, da jih bo čim dalje manj, ki bodo svojo invalidnost mogli dokazati, lastnega preživljanja pa kljub temu ne bodo sposobni in bodo kot občinski reveži padli na breme občin.

Še veliko bolj belo bo perilo,

če vzameš vedno
SCHICHT
TERPENTINOVO MILO

...in za namakanje žensko hvalo

Kranjc Jakob opisuje revno stanje nekaterih šolskih otrok, ki vsi prezeblji s premočeno obutvijo prihajajo v šolo.

Jančkovič Alojzij govori o težkem položaju vinogradnikov in o mnogih občinskih revežih, ki so svoje moči izgubili po mestih in z delom v industrijah, konec koncev pa padejo v breme občinam.

Zorenč Alojzij govori o stiskah okraja Šmarje pri Jelšah, obširneje pa se bavi z vprašanjem invalidov in k resoluciji dr. Leskovarja predlaga še dodatno resolucijo. Zgrozili pa smo se, ko je v molku vsega banskega sveta opisoval dogodek iz Pilstajna, da je neka družina letos za božič nekemu trgovcu ukradla psa, da so ga imeli za hrano. Ta bridki dogodek je g. banski svetnik navedel zato, da ne bi kdo mislil, da šmarni okraj toži zgolj zato, ker je to postalo nekam splošno.

Kuder Ludvik obširneje govori o nadlogi komarjev, ki prenašajo nalezljive bolezni, njihova največja legla pa so v slabo zgrajenih gnojničnih jamah.

Vesensjak Ivan pravi, da je treba tudi v socialnem oziru zlomiti nagnjenost severovzhodnega dela banovine h Gradcu. Najbolj se bo to storilo s tem, če se v Mariboru ustanovi močna bolnišnica, da bolnikom ne bo treba hoditi v Gradec. Obžaluje pa, da država kaže tako malo razumevanja za ljubljansko bolnišnico, ki bi morala biti tudi podlaga za popolno medicinsko fakulteto.

Kugovnik Jurij govori o veliki revščini na eni strani in o lahkomišljenjem zapravljanju na drugi strani. Tudi po podežlju se že širi bela kuga. Treba je napeti vse sile, da se to samomorilno propadanje še pravočasno ustavi.

Serbinsek Ivan opisuje socialne posledice divjih zakonov.

Gale Josip govori o organizaciji skrbstva za občinske reveže.

Brodar Janez opisuje psihološke težave borbe proti brezposelnosti, ker so mnogi v dobi, ko dela niso mogli dobiti, dela odvalili in danes že z nekako pravico zahtevajo le podporo, ne iščejo pa dela. Treba je zopet uveljaviti nazor, da mora človek živeti samo od dela in da ima po drugi strani tudi pravico do dela.

Finančni oddelek

Na popoldanski seji je najprej podal poročilo finančnega oddelka načelnik g. dr. Filip Orel.

Iz vseh kreditov tega oddelka odpade na osebe izdatke 1.812.200 din in sicer dobiva pokojnine 57 oseb, stalne podpore pa 68 upok. cesarjev. Banovinski dolgovi so se lani zaradi nakupov raznih posestev povečali za 21.305.000 na 74.696.748 din. V januarju 1938 pa so posojila narasla za 63 milij. (posojila za sanacijo zadrudništva) in znašajo skupno posojila banovine 137.696.748 din. Amortizacija teh posojil zahteva večje izdatke, toda ti bodo kompenzirani z večjim donosom ban. posestev. Krediti za druge stvarne izdatke finančnega oddelka so ostali v glavnem neizpremenjeni.

O proračunu tega oddelka ni bilo razprave.

Trgovina in industrija

Poročilo je podal nato načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo g. dr. Ratej. Iz tega poročila je posneti, da se je v splošnem gospodarski položaj v naši banovini izboljšal, vendar pa je še vedno slabši kot v ostalih banovinah. Kajti število konkurzov je lani naraslo v primeri z letom 1936 od 28 na 42, prisilnih poravnjav pa od 52 do 54. V vseh ostalih banovinah je bilo leta 1937 le 83 konkurzov in 124 prisilnih poravnjav.

Glede uredbe o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic je omeniti, da je že izdelana novela k lanskoletni uredbi, ki je že dostavljena delodajalskim in delojemalskim organizacijam. Avtobusnih podjetij je bilo lani na 75 progah v dolžini 1840 km. Karoserije vozil se že izdelujejo po večini doma. Gleda šumarstva bo banska uprava izdala ponovno potrebne ukrepe, izvršitev teh ukrepov pa bi bila olajšana, če bi ministrstvo izdalo uredbo o pobijanju nelegalnega obrtniškega dela, ki je v osnutku še pripravljena. Položaj denarnih zavodov se je izboljšal. Ker država ne da nič za obrtno pospeševanje, mora naša banovina žrtvovati mnogo v ta namen. Banska uprava je lani priredila celo vrsto tečajev: 35, 6 jih pa bo še do konca proračunskega leta. Na 35 tečajih je bilo 735 udeležencev. Strokovno nadaljevalno šolstvo izkazuje za 1937-1938 73 šol z 262 razredi, 6.781 učenci in 551 učitelj. Strokovne šole v naši banovini so v največji meri odvisne od banovine. Na vseh trgovskih srednjih šolah se je letos zelo dvignilo število učencev. Posebno velik naval pa je bil letos na tekstilno šolo v Kranju, kjer se je prijavilo 156 učencev, sprejetih pa je moglo biti le 24. Pod banovino spada drž. osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani, ki se je letos udeležil s svojimi proizvodi več razstav v inozemstvu in dosegel lepe uspehi pri prodaji. Število učencev na strokovnih nadaljevalnih šolah je po 4 letih padanja naraslo od 5.690 na 6.781. Skupni proračun teh šol znaša 2 milij. din, letna podpora banovine pa 0.4 milij. din. Ta dotacija pa seveda ne zadostuje.

V programu banovine je razširiti tekstilno šolo na 4 razrede, nadalje je zagotovljena ustanovitev poklene posvetovalnice v Ljubljani. Potrebno pa je tudi organizirati enotno vse obrtnopospeševalno delo. Največjo pozornost pa bo banska uprava posvetila tujskemu prometu, kjer bo banovinska pospeševalna politika posebno aktivna.

Usoda veličastne slike

„Zadnja večerja“ Leonarda da Vinci in njena usoda

Med najbolj sloveče umetnine slovečega umetnika in učenjaka Leonarda da Vinci spada njegova »Zadnja večerja«, ki je še danes, dasi slab, ohranjena v dominikanskem refektoriju cerkve »Santa Maria delle Grazie« v Milanu.

Leonardo da Vinci se je rodil leta 1452 v vasi Vinci blizu Florencia, umrl pa je 2. majnika 1519 v gradu Cloux na Francoskem, kjer je bil zadnja leta v službi francoskega kralja. Leonardo je bil brez dvoma eden izmed največjih ženinov vseh časov. Bil je velik učenjak, ki pa se je prav tako pečal s slikarstvom, kiparstvom, stavbarstvom, inženirstvom, kemijo itd. Celo letala je skušal izdelovati. Ko je bil 14 let star, so ga starši poslali v Florencia v uk k tedanjemu slikarskemu mojstru Verrochioju, pri katerem se je učil in l. 1472 postal član slikarskega ceha. Gotovo je že kmalu zaslovel v Florencia, ker ga je leta 1482 Lovrenc Medici poslal v Milan k vojvodi Ludviku Sforzi, ki mu je v imenu Medicejca prinesel v dar lepo godalo.

Vojvoda Sforza je Leonarda lepo sprejel ter ga povabil, naj ostane na njegovem vojvodskem dvoru. Leonardo pa je vojvodi ponudil svojo službo kot vojni inženir, kot glasbenik in umetnik. Tako je Leonardo ostal na milanskem dvoru do leta 1499. Zapravil je imenitna dela, med njimi veličasten kip jezdečega vojvode Francesca Sforza. Sodobniki vele, da je bilo to delo nepopisno umetniško čudo. Vendar, ki se ni bilo dovršeno, bilo razdejano po francoskih lokostrelcih leta 1499. Obenem je na milanskem dvoru iznašel za vojskovanje več bojnih strojev, novo orožje za napad in obrambo ter celo parni stroj. Od vseh umetniških del, kar jih je dovršil v tem času, je ostala najimennitnejša »Zadnja večerja« v cerkvi »Maria delle Grazie«. To čudovito umetniško delo, ki slika našega Gospoda pri zadnji večerji z njegovimi apostoli, ki jim je pravkar dejal: »Eden izmed vas me bo izdal!« — pa je doživljalo čudovito usodo. In je pravo čudo, da nam je ta umetnina še sploh ohranjena.

Stara milanska Marijina cerkev je bila v nevarnosti, da se podere in ž njo vred izgine ta velika umetnina, ki jo ves svet že skoraj 450 let slavi kot biser krščanske umetnosti. Kolikokrat so cerkev opustošili sovražniki, ki so vdrl v Milan, koliko je sliki škodovalo neznanje, kako je treba s slikami ravnati, koliko je škodovala vlaga, ki je silila po steni ter vedno bolj uničevala zid, ki je na njem 28 čevljev na dolgo naslikana ta freska.

Le po drobcih moremo dandanes še presojati čudovito lepoto tega dela, vse drugo je že zbrisala vlaga in čas. Ohranjene so pač dobre kopije, ki nam povedo, kaka je slika prav za prav vsaj približno bila. Sedaj so pred končnim uničenjem cerkev in njeno fresko obvarovali, ker so cerkev prenovili. Dve leti sta dva arhitekta to delo opravljala. Prav

te dni so objavili njuno poročilo, iz katerega sledi, kako je bilo vse zanemareno in kaj vse sta morala urediti. Vsa cerkev je grozila, da se zdaj zdaj sesede. Kupola je bila na debelo razpočena. Naredil jo je veliki italijanski gradbenik Bramante, ki je naredil tudi načrt za kupolo cerkve sv. Petra v Rimu. Ko so sedaj preiskovali še druge dele cerkve, so dognali čudne stvari. Našli so stebre, ki so takorekoč kar na praznem stali ter so šele sedaj po toliko stoletjih dobili pravo in trdno podlago. Tudi zidovje je bilo treba s tekočim apnom obnoviti. Zidovje so krepili z opeko in armiranim betonom, tako da je dragocena zgradba cerkve »Santa Maria delle Grazie« rešena.

Ta cerkev je preprosta nežno rožnata zgradba iz opeke, ki ima polno arčanih arkad in belih stebričev. Dal jo je izdelati knez Ludvik, imenovan »Moroc«, v spomin na svojo ljubljeno ženo Beatrice, ki mu je še mlada umrla. V sanjah je videl kupolo nad njenim grobom. In vele je zgraditi tako cerkev, v kateri naj počiva njeno truplo in v kateri je hotel poleg trupla svoje rajne Beatrice po smrti počivati tudi sam. Leta 1492 so poklicali v Milan Bramanteja, Leonardo pa je med letoma 1495—1497 začel in izdelal svojo stensko fresko »Zadnja večerja«. Sodobniki so takrat to preprosto, dasi lepo zgradbo imenovali »Predvorje nebes«. Danes stoji ta cerkev v milanskem predmestju zraven samostana, sredi nizkih hiš in vinogradov. Vinograd, ki ga je Ludvik podaril Leonardu, je pred nekaj desetletji še stal, danes pa je že zazidan.

Zgodilo pa se je drugače, kakor si je zamišljal ljubeci mož. Ni mu bilo dano, da bi bil pokopan zraven svoje žene. Umrl je v francoskem vojnem ujetništvu, ko so Francozi leta 1499 njegovo rodovino v Milanu vrgli s prestola. Prekrasni nagrobnik iz marmorja, ki ga je Solari naredil zanj in za Beatrice, leži sedaj shranjen v nekem samostanu, ki je varoval take umetnine. Sedaj ga bodo postavili zopet na grob Beatrice v cerkev »Marie delle Grazie« v »predvorje nebes«, ki je sedaj znova prav tako urejena, kakor je bila takrat, ko je na njeni steni slikal Leonardo »Zadnja večerja«.

Profitarji v športu

Šport postaja vedno bolj kapitalistični profitarjski posel. Skoraj je ni več športne panoge, kjer bi to ne bilo res. Po Angleškem in v Ameriki že kar mirno govorijo, ne da bi se zaradi tega kdo kaj čutil ali se razburjal, da je šport industrija, ki nese milijarde.

Ko bi na primer na Angleškem kdo naenkrat odpravil angleško narodno igro nogomet, bi napravil milijonsko škodo. Le pomislite, da prihaja vsako sezono, ki traja 8 mesecev, na Angleško gledat te igre nad 3 milijone ljudi. Koliko znaša ta vstopnina! Koliko dobičkov! Isto velja za golf in tenis. Ne glede na to, da so na Angleškem tako v navadi stave, kdo bo zmagal, in s tem stavami nekateri kar poklicno špekulirajo, imajo od teh iger tudi igralci sami velikanske dohodke.

Kakor poroča dunajski »Echo«, zasluži sam svetovni mojster v golfu na leto nič manj kakor 15.000 funtov šterlingov ali 3 milijone dinarjev. Teniški mojster zasluži vsako leto do 10.000 funtov ali 2 milijona dinarjev. To pa je precej beraški dohodek, če ga primerjamo z dohodki, ki jih vsako leto pobašejo v svoje žepe boksarski mojstri.

Jack Dempsey, najstarejši med boksarskimi prvaki, se je z boksom nalezal vsega skupaj 1 milijon 250.000 dolarjev ali nad 60 milijonov dinarjev, boksar Joe Louis je do danes pobasal v svojo malho pol milijona dolarjev ali okoli 25 milijonov dinarjev. Znano je, da je boksar Braddock za svoj prihodnji dvoboj z Nemcem Schmelingom zahteval (samo za enkrat!) 400.000 dolarjev ali 20 milijonov dinarjev.

To niso več športniki, marveč kupčijski špekulanti, ki špekulirajo z edinim blagom, ki ga premorejo, s surovo silo svojih mišic in pesti. Ko pa mišice obnemorejo, se »športniki« usede za mizo ter začne rezati kupone in se rediti ali pa začne kako drugo podjetje, pri katerem ni treba preveč močnih možganov, ker zadošča že dobra porcija reklame. In reklame je dovolj v imenu tega junaka. Tako ima nekdanji boksarski velmojster v New Yorku velikansko pivnico, v kateri se kar tare pivec. Penzionirani francoski boksar Carpentier ima celo dve imenitni pivnici, eno v Parizu, v

V gumijastem čolnu so se rešili. Pet ameriških letalcev je v vodnem letalu odletelo proti Alaski pregledovat pokrajino. Ker pa je nastal hud vihar, so se morali spustiti na morje, ki je bilo tudi vse razburkano. Posadka se je morala zateči v gumijasti čoln, ki so ga vozili s seboj. V tem čolnu so prebili na valovih več ur, preden jih je rešil obrežni parnik.

Masarykov sluga umrl

Dne 16. februarja letos je v Pragi umrl dolgoletni sluga rajnega predsednika Českoslovaške republike Jožef Huza, star 59 let. Svojega gospoda je preživel za 5 mesecev.

Med svetovno vojno se je Masaryk mudil v Rusiji, kjer je bil vrhovni poveljnik čeških legij in predsednik češkoslovaške narodnega sveta. Kot tak je moral mnogo občeati z ruskimi ministri in generali. Masaryk takrat ni bil več zasebnik. Čehi, ki so takrat bili na Ruskem, so rekli, da mora Masaryk nje in ves narod reprezentirati. Da bo pa mogel svoj narod bolj dostojno predstavljati, so mu dodelili posebnega telesnega strežaja. To je bil Jožef Huza, nekdanji komornik grofa Cernina, sedaj pa vojni ujetnik. Ker je bil Čeh, je vstopil v češko legijo. Tega moža so pridobili Masaryku pod naslovom »telesnega loveca«. Skromni profesor Masaryk s tem nikakor ni bil zadovoljen. Pozneje je Capku sam pripovedoval:

»Dotlej sem vse sam naredil, celo čevlje sem si sam očistil. Poslej sem pa vedno moral trpeti koga drugega poleg sebe, ki mi je stregel.«

Vendar pa to ni bila glavna Huzaova naloga. Pač pa je v prvi vrsti moral skrbeti, da bi Masarykovo življenje ne bilo kdaj v nevarnosti. Toda Huza svoje naloge ni mogel izvršiti, česar pa ni bil sam kriv. Masaryk sam pripoveduje, da je imel to smolo, da je vsledkar zašel med brenčeče kroglice, kamorkoli je v Rusiji stopil. Imel pa je vendar v vsej smoli srečo, da ga nikdar nobena ni zadela. Počasi pa se je Masaryk navadil Huze in ga je imel rad. Ko je Masaryk zapustil Rusijo, ga je Huza spremljal v Sibirijo, na Japonsko, v Ameriko, nakar se je Huza vrnil v domovino kot pravi komornik državnega poglavarja Masaryka. Nad 15 let je potem doma stregel predsedniku Českoslovaške republike.

Po 15 letih pa je stopil v pokoj, ker je začel bolehati. Ko je Masaryk ležal na smrt bolan, je bil tudi Huza nevarno bolan. Šele čez en teden je toliko okreval, da je lahko za silo vstal. Takrat se je pripeljal ponj Masarykov sin Jan, ki je v svojem vozu zvestega slugo odpeljal na dvor, kjer je ležalo na mrtvaškem odru mrtvo truplo njegovega gospoda. Tam se je Huza poslovil od mrtvega Masaryka. Sedaj pa je šel za njim.

»Prosim oprostite, gospa, ali ste vi dali napraviti kopalno bano po telesni meri?«

Od boksarja do opernega peva se je povzpел nekdanji evropski boksarski mojster Italijan Erminio Spalla. Ta si je izbral vsaj tak poklic, ko so mu odpovedale mišice, da bo njegovo delo v korist tudi kulturi in ne le žepu.

IVANHOE

St. 60.

Oba podložnika

Norček Vamba se nikakor ni zavedel, da je te besede na glas spregovoril. Zato se je močno prestrašil, ko je nekje v bližini zaslišal glas, ki ga je klical. Takoj nato je zagledal psička, ki je od nekod pritekel in se spenjal po njem. Spoznal je Gurthovega psa Fanga in takoj vedel, da mora tudi svinjski pastir biti nekje blizu.

»Gurth, ali si ti?« je tiho vprašal. Nekaj hipov nato je pastir že stal pri njem.

»Kaj pa je?« je povpraševal Gurth. »Odkod to kričanje in rožljanje z orožjem?«

»Ah, kaj! Nič posebnega ni, le ujeti so se vsi dali,« je Vamba mirno pojasnil.

»Kdo?« je zakričal Gurth.

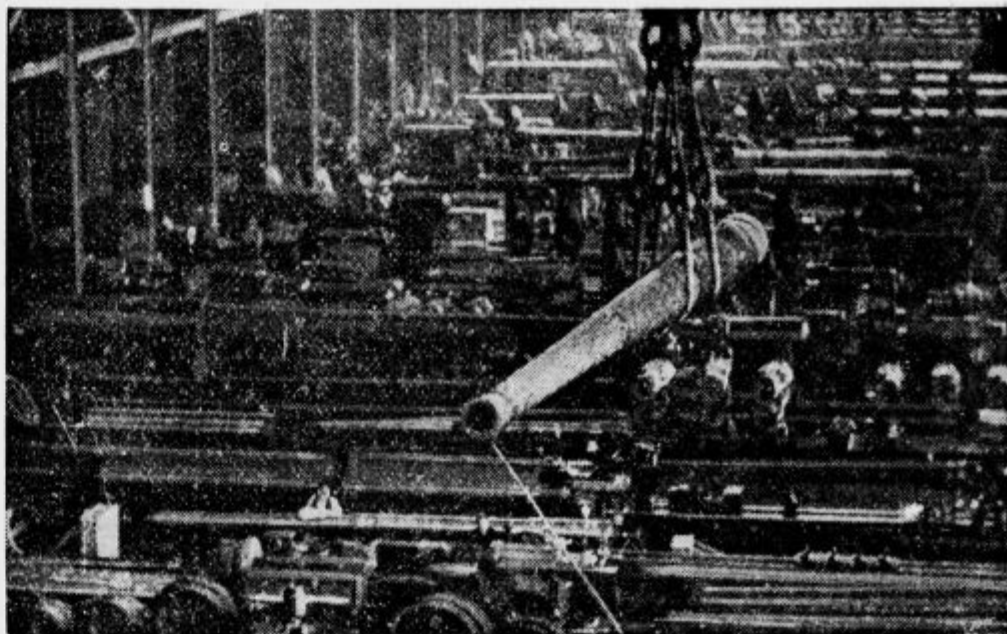
»Kdo neki? Cedric, Athelstane in drugi seveda!«

»Kdo jih je ujel? Človek, govori in povej mi!«

»Ljudje v zelenih piščih, ki imajo rdeče krinke na obrazih. Athelstane je bil z mečem prepočen, Cedric pa prenagel.

Sedaj pa imata: obema so na hrbtu zvezali roke in sedaj ležita na travi kakor dva prašiča.

Gurth je kričnil: »Vamba, orožje imaš, pogum tudi. Sicer sva le dva, če pa naglo udariva, lahko mnogo opraviva!«

Amerika se oborožuje: Pogled v ameriško tovarno, kjer ulivajo nove velikanse topoveve cevi za 40 cm ladijske topove. Ze od leta 1920 ni Amerika delala takih topov.

Novo avstralsko glavno mesto Canberra

Ko je avstralsko mesto Sidney obhajalo 150-letnico svojega nastanka, je ob tej priliki veliki londonski list »Times« prinesel 40 strani o sami Avstraliji. V teh člankih piše tudi o nastanku novega avstralskega glavnega mesta Canberre. Pred svetovno vojno je bilo v Avstraliji pet držav, ki so bile druga od druge neodvisne in ki je glavno mesto vseh bilo London. Po vojni pa je Avstralija postala zvezna država in le kot taka zveza je bila člen velikega angleškega imperija. Zato je bilo treba napraviti novo glavno mesto, za kar so izbrali Canberro. To je bila poprej navadna vasica, kakih 700 kilometrov od Melbourn. Vas ni ležala niti ob morju, marveč precej daleč stran, dasi v zdravem podnebju.

Leta 1927 so tamkaj slovesno odprli zvezni avstralski parlament, ko sta bila navzoča te-

danja vojvoda in vojvodinja Yorška, ki sta danes angleški kraljevi par. Le počasi so rastle palače. Še dandanes mesto ne šteje več kakor 8500 ljudi. Angleži trde, da je precej nerodno za vlado in prebivalce, da so tako daleč od prometa, ker mesto leži ob počasni postranski železnici. Vendar upajo, da se bo sčasom vse dalo popraviti.

Zaenkrat pa uradniki ministrstev trde, da so poslani v pravo preganjanstvo, ko jih od posameznih zveznih uradov pošljejo v osrednji zvezni urad v glavno mesto. Kdor je vaju milijonskega mesta kake zvezne države, se težko navadi, ko pride v glavno mestce državne zveze.

Kako dolgo žive ljudje v Italiji

Osrednji statistični urad v Rimu je na podlagi zadnjega ljudskega štetja v Italiji dognal, da živi v Italiji 17.305 ljudi, ki so že prekorčili svoje 90. leto. Večina izmed teh, to je 15.823, je stara od 90 do 94 let. Nad sto let starosti je doseglo 98 ljudi. Zanimivo pa je, da je med ljudmi, ki so dosegli tako visoko starost, precej več žensk kakor moških. Nasproti 6571 moškimi stoji 10.554 žensk in med 98 stoletnimi starčki je kar 70 žensk. Zanimivo pa je še to, da je med temi starčki, ki so stari nad 90 let, mnogo več vdovcev in vdov ter zakonskih kakor pa samskih.

Roparji otrok na Poljskem

Ameriške oblasti so naprosile poljsko policijo, naj pomaga zasledovati dva judovska roparja, ki sta iz Amerike pribežala tjakaj. To sta Juda Shapiro in Buchhalter. Ta dva sta v Ameriki načelovala razbojniški tolpi, ki je kradla otroke bogatih ljudi, da so potem od staršev lahko izsilili veliko odkupnino. Ko ju je ameriška policija že hotela zgrabiti, sta skrivaj pobegnili. Policija ju je potem zavohala na Českoslovaškem. Ko se tamkaj nista čutila več varna, sta pobegnili na Poljsko. Kakor se vidi, roka ameriške policije seže daleč.

Nova uprava ljublj. Aerokluba

Mladina prevzela vodstvo Aerokluba

V četrtek je bil občni zbor ljubljanskega oblasnega odbora Aerokluba, ki se je vršil v Kazi. Zborovanja se je udeležilo nad 100 članov Aerokluba, med katerimi je v ogromni večini mladina, ki je pokazala očitno tendenco, da prevzame vodstvo kluba v svoje roke. Bausko upravo je zastopal podpredsednik dr. Orel, ki je tudi vodil zborovanje namesto odsotnega predsednika Rada Hribarja; zastopnik mestnega župana je bil polkovnik Andrejka, zastopnik vojaške oblasti šef vojne delegacije pri železniškem ravnateljstvu podpolkovnik Stojanovič ter drugi. Predsednik dr. Orel je predlagal vdanostne brzojavke kralju Petru II., knezu namestniku Pavlu, poveljniku vojnega letalstva generalu Simonoviču ter nekaterim drugim osebnostim.

Predsedniško poročilo je podal dr. Orel, tajniško poročilo dr. Rape, ki je navajal obsežno delo kluba v preteklem letu. Zlasti je naglašal uspehe motorne in jadralne sekcije. Poročilo o modelarskem odseku je podal prof. Ovsenek. Na

predlog nadzorstvenega odbora je bila odboru izrečena razrešnica, ki je bila soglasno sprejeta. Zaradi težnje mladine, da prevzame vodstvo odbora, so odstopili nekateri starejši odborniki, med temi Rado Hribar, dr. Rape in inž. dr. Kuholc. Novi odbor šteje 16 članov, med temi so: dr. Orel, inž. Bloudek, Stane Pelan, zastopnik mestne občine polkovnik Andrejka in zastopnik vojske, ki sta podpredsednika kluba, zastopnik banke uprave prof. Ovsenek, učitelj Ambrožič iz Stične, akademik M. Skulj, prevoznik L. Starič, elastičar Kopecki, učitelj Kobilica, univ. prof. dr. Hrovat in prof. Okroglič. Odbor izvoli predsednika pozneje.

Zborovanje je trajalo dve uri ter je poteklo v popolnem redu in miru ter so bili vsi sklepi sprejeti soglasno. Novemu odboru, ki ga sestavljajo zastopniki vseh struj v našem javnem življenju brez ozira na politično prepričanje, želimo, da bi bilo njegovo delo v novem društvenem letu uspešno v korist našega civilnega letalstva.

Celje

c Delo Rdečega križa v Celju. Tudi v preteklem letu je odbor Rdečega križa po svojih močeh deloval v smislu nalog in zahtev države R. K. Zbiral je članstvo, vzpodbujal občinske odbore celjskega okraja k poživitvi dela za R. K. ter zbiral ob raznih prilikah prispevke, da je priskočil na pomoč, kjer je bila potreba nujna. Društvo šteje 366 članov. Odbor se je zavedal važnosti in pomena samarijanskih tečajev, zato je v preteklem letu organiziral samarijanski tečaj, ki je trajal dva meseca in se drugega maja zaključil s javnimi izpiti. Odbor je razdelil v pretekli poslovni dobi več podpor raznim celjskim šolam. Iz prispevkov R. K. je v teku nabava lekarniških omariš s potrebščinami za prvo pomoč. Omariše se bodo namestile po posameznih krajih na prometnih cestah po bližnji celjski okolici. V četrtek zvečer je bil v mestni posvetovalnici na poglavarstvu 11. občni zbor R. K. Iz poročil posameznih odbornikov smo razvideli, da je R. K. kljub skromnim sredstvom zadostil v preteklem letu svoji nalogi. Podmladek R. K. v Celju šteje 1416 članov. Društvo je izdalo 12.378 din. Skupnega denarnega prometa je bilo 45.571 din. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor.

Kino METROPOL Celje
CAROBNA IGRA
(Immer, wenn ich glücklich bin)

V glavni vlogi naši dobri znanci: Martha Eggerth, Paul Hörbiger, Theo Linggen, Hans Moser, R. Carl.

c V. prosvetni večer Katoliškega prosvetnega društva v Celju bo v ponedeljek 21. februarja ob 8 zvečer v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Na sporedu je zanimivo predavanje g. prof. Vinke Sarabona o balkanski vojni. Krasne skiptične slike.

c Dr. Schwabov koncert — v proslavo skladatelja 70 letnice — bo 28. marca. Vsa društva prosimo, da bi ta datum upoštevala.

c Šahovski klub Gaberje priredi v torek 22. t. m. problemsko-reševalni turnir v čast domačega komponista problemov dr. Schwaba. Zmagovalce na tem turnirju bo prejel za nagrado knjigo »Moja šahovska kompozicija« od R. C. Capablance.

KINO UNION

Danes premiera vesele filmske operete
LJUBAVNI POLK
(Das Liebesregiment)

V glavni vlogi: L. Slezak, M. Andergast, H. Holt.

c Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek 21. t. m. bo predaval g. prof. na univerzi v Zagrebu dr. Zlatko Pregrad o temi »Psihologija v službi izbire poklica«.

c Osebnost. Za honorarnega veroučitelja na državnih realnih gimnazijah je imenovan g. Ksaver Korbán, katehet v Celju.

c Nesreča. V četrtek popoldne je padla na tlaku v Westnovi tovarni 71 letna delavka Voh Marija iz Celja. Pri padcu si je zlomila desno roko v zapestju.

Ljubljanska drama:

Veronika Deseniška

Za šestdesetletnik Otoča Župančiča je naša drama nanovo uprizorila »Veroniko Deseniško«. Ta uprizoritev je v občutku današnjega trdega časa in ob slabotnosti današnje poezije zrasla visoko nad vse, kar nam prinaša sedanjost gledališki spored; posebno je živela duhovna vsebina drame, saj je danes mnogo laže, kakor je bilo pred leti, občeti njen organizem in ga osvetliti s celotnim pesnikovim delom.

»Veronika Deseniška« stoji neke druge, kakor so dela povprečnega tragičnega pojmovanja. Župančičeve osebe so sicer zgodovinske, pa so vendar več kot pretehtano domišljene podobe; v njih je boj za tisto življenje, v katerem podoba sveta gine pred podobo duše; v teh osebah je teženje, kako doumeti vse življenje v preteklosti in sedanosti skozi enoto človeškega spoznanja in v njih izpovedati zadnje dognanje o človeku. Ta sintetična narodna in vsečloveška pesnitev je po vsem svojem duhovnem obsegu kozmična, po občutju sveta pa visoko romantična, ker se giblje na dveh skrajnih tečajih, na trenutku in večnosti, na občutku poučnosti in neskončnosti. Brezčasnost in vseobsežnost je njen svet. Tak je tudi zunanji izraz: dramatično dejanje se rodi v usodnih globinah in prehaja v misterijske podobe; osrednji misterij sicer zakriva ostra družinska drama, ki pa se v dušah posameznih oseb končno razveže v grozo in izizeni v trpkovo veselno harmonijo. Strasti, ki so razvemale ljudi, omagajo pred neizprosno, po trpljenju se sicer oglašajo sprava, a ne sprava med ljudmi, ampak sprava s tragičnim redom sveta. Skoraj ne bi mogli tega dela drugače opisati, kakor da ga primerjamo z veliko simfonijo, v kateri se prepletajo harmonije in disharmonije, rastejo in sproščajo veliko težo, ki se nabira iz globoko zajetega osnovnega motiva; neznana bogastva melodij pretresajo našo notranjost in jo s svojimi skrivnostnimi zakoni člo-

veških duš uglašajo in nas osvobajajo. Zato v »Veroniki« ne spremljamo samo tragične zgodbe, ampak čutilno neprestano valovanje nečesa mogočnega, kar giblje človeka in svet, vsak dogodek zase pa je objel v utripu začetka in konca. Tako se pesem upodablja z igro in igra se preliva v pesem. Gledalec je ujet v to pesem in plava z njo; zave in ustavi se le takrat, kadar se misli zgostijo v modrovino in krešejo plamene, da se od njih svetijo ljudi in svet okoli njih. Igra pesmi, svetlobe in luči opaja in pretresa obnem, zato bolj odpira in osvetljuje svet kakor ga premika.

»Veronika Deseniška« stoji na izhodu Župančičevega pesniškega dela: prisluškuje svetu in ga razumeva. Pesem zmaguje nad tragedijo. Uprizoritev tega dela mora čim bolj ubrati osrednjo pesem in vanjo uglašiti vse, kar je organsko zrastle z njo. Zato je režiser g. C. Debevec pravilno izločil marsikaj stranski poudarek, ki se je pesniku iz veselja do oblikovanja raztegnil; skrbno pa je režiser skušal ohraniti vse čudovito rahlo okolje, čeprav je pri kasnejših predstavah moral zaradi dolžine igre nekaj te lepote opustiti. V preokretu III. dejanja se nam jasneje razkrije Jelisavina smrt. Tako tragična zgodba raste iz sebe in se sama v sebi izravna, vse po skrivnostni pravici; vsa človeška sila je v velikem tragičnem obračunu sveta majhna igra, čeprav se nam zdi še tako mogočna. Velika sila je samo skrivnost, ki uravnava naše srce ter mu daje živeti in trpeti. Tako je režiser kljub težnji, da postavi dejanje čim jasneje, poudaril bolj daljne kot bližnje sile tragedije. Samotna idila na Desenišah se spremeni v nevarno ljubzensko omano na Krškem gradu, na kar pride obupno spoznanje dveh žena: ena gre v smrt, druga hoče v življenje, toda človeška sila tudi njo zatre. V dramaturgični razčlenbi je režiser najjasneje poudaril zarez v tragični usodi obeh žena. Jelisave in Veronike, ter posebno v koncu pokazal usodno nit med obema, zato je v IV. dejanju izločil iz Veronikinega samogovora vse, kar ne zajema njenega tragičnega bivanja. Mogočna zgrad-

Hockey tekma

SK Ilirija : Karlovac

V soboto ob 20, v nedeljo ob 9 dopoldne.

SK Ilirija je povabila na dvodnevno pripravo KSV Karlovac, da odigra z njim dve prijeteljski hockey-tekmi.

Ilirijanski hokeisti se sedaj hočejo revanžirati KSV za neodločeno tekmo pred tremi leti v Karlovcu.

Igra bo zelo zanimiva zaradi tega, ker Ilirija hoče pokazati, kako sedaj igra hockey na ledu in kdo je »odmah uz Iliriju«, kar pišejo hrvaški časopisi. — Škoda, da letos ni prišlo do drž. prvenstva v hockeyu na ledu, da bi videli razliko med belozelenimi ter drugimi klubi.

Toda gledalci bodo gotovo prišli na svojo račun, kajti belozeleni napad je v zelo dobri formi. — V odmorih dra g. Tuma prosto drsanje.

Vsi na drsališče SK Ilirije.

Nedeljski nogomet

Prijateljska tekma v nedeljo ob 15.15 na igrišču Primorja. V primeru ugodnega vremena bo ob 14 tudi predigra.

Pred štartom v državno prvenstvo želi vodstvo našega vodilnega kluba še enkrat pregledati svoje vrste in event. v zadnjem hipu izmenjati kar je slabega.

Zanimiv gost, ki ga nam po dolgem času predstavi v nedeljo SK Ljubljana, je torej eubotški ZAK. O tem »skrivnostnem« moštvu je pri nas bora malo znanega. Vemo le, da igrajo tipičen kombinacijski nogomet kratkih pasov, ki rezultira iz gostovanja madžarskih in romunskih klubov v Subotici. Pri tem načinu igre je sicer več prednosti na strani domačih, ki nam podajajo nogomet na dodela drug način, uporabljajo pri tem predvsem svojo telesno premoč!

Vabimo naše nogometno občinstvo, da tekmi polnoštevilno prisostvuje ter poda svoje mnenje in kritiko, za katero ima vedno odprta ušesa. Vse to pa zato, da ne bo 6. marca ne razburjanja in negotovanja. Kajti to, kar bomo skupno ustvarili, le to bo rodilo uspehe!

Celjski sport

Jutri, v nedeljo, ob 3 popoldne na Glaziji prijateljska tekma med HSK Sparto iz Zagreba in SK Celjem. Za tekmo bodo očiščili Glazijo, da ne bo snega. Ker je Sparta prvak I. razreda v Zagrebu, vlada za tekmo veliko zanimanje.

Smuka v Planinah

Slovensko planinsko društvo si tudi letos mnogo prizadeva, da točno obvešča javnost o snežnih razmerah v planinah. Vremenski poročajo o snežnih prilikah v okolici planinskih postojank je zvezan z velikimi stroški in z velikim trudom, saj morajo nositi zgradbo jutraj odrediti ob vsakem vremenu do prve telefonske postaje, da pravčasno obvesti društveno pisarno SPD o snežnih razmerah okrog postojanke v jutranjih urah. Najprimernejše bi seveda bilo, ako bi SPD imelo majhne radio oddajne postaje, s katerimi bi se mogla prenašati vremenska poročila. SPD se že več kot eno leto bavi z načrtom, da to izvede ter upa, da bo pri pristojnih oblastvih našlo primerne razreševanje.

Temperatura v planinah je letošnja zimo precej stalna, ter se ni mogel prodreti jug v višje lege. Pregled vremenskih poročil iz okolice postojank Osrednjega društva SPD kaže, da se je gibala temperatura na Komni konec decembra od 10 do 14 stopinj pod ničlo, prve dni januarja je dosegla najnižjo točko 19 stopinj pod ničlo ter se od 10. januarja dalje obdržala povprečno na okrog 6 stopinj pod ničlo, enako je tudi v februarju temperatura stalno manj od šest stopinj pod ničlo. Iz vsega tega je torej razvidno, da so najugodnejše snežne prilike na Komni, kjer je prišlo v senčnih legah in na osolah deloma že zmrznj. T. J. za smučarja od sonca dobro presušen sneg. Kravtice je imel najnižjo temperaturo prve dni januarja in sicer — 16 stopinj ter je obdržal stalno temperaturo okrog 5—10 stopinj pod ničlo; tonlo opoldansko sonce prepeče sneg, da je zmrznj in primeren za smuko; seveda ostane v senčnih legah tudi prišče; po robovih je spihano ter podeleno, kar je smučarju dobro znano; tam ni njegova pot. Velika Planina je imela najnižjo temperaturo — 17 stopinj, sicer pa ob jutranjih urah stalno pod — 5 stopinj. Na Vrščici je kazni termometer prve dni januarja — 20 stopinj pri jasnem vremenu, sicer pa je temperatura stalno pod ničlo od — 3 do — 10.

Snega je v višjih legah dovolj. Decembra meseca je ležalo na Komni nad 2 metra snega, ki je imel zmrznj od 16 do 20 cm prišče. Ob hudem mrazu prve dni januarja je bilo na podlagi 100 do 180 cm dovolj sreča in stalno jasno in sončno vreme. Konec januarja je zapadel suh sneg, tako da je višina snega dosegla 240 cm s priščem vred. Vse kotanje so gladko zalit; najlepši so izleti na Lančevce v dolino Triglavskih jezer, proti Govjancu. Ako smučar ni sam dovolj izvežen, ga spremlja smučki učitelj Čermič, ki je stalno v Domu na Komni ter pomaga smučarjem začetnikom pri izletih in vsehah.

Kravarice ima snega preko enega metra; konec januarja je zapadlo nad 30 cm suhega snega, tako da je bilo veselje s smučmi rezati leketaloči se sneg. Smučar, ki se sedaj povzpne na Kravtice, bo našel ugoden sneg v senčnih legah. Velika Planina je do-

ba IV. dejanja gre mimo vseh omahovanj o Veronikini in Friderikovi krivdi v samo odločitev pozemeljskih stvari, ki potegnejo za seboj tudi usodo Veronikino. Tako skuša dramaturgična premišljenost ohraniti jasno dejanje, ne da bi pri tem kaj škodovala osnovnemu občutju.

Režiser je v družbi z inženjerskim g. inž. E. Franzom zasnoval uprizoritev na ritmični barvi, luči, glasov in gibov; izoblikoval je mogočno umetnino, o kateri lahko trdimo, da je najlepša podoba, ki jo more podati naša drama. Idila na deseniškem gradu se začneja v jutranji svežosti in sončnem bleisku, v poudarku starodavne domačnosti, ki se v igri g. Cesarja (Deseničan) in ge. P. Juvanove (Sida), pa tudi g. Bratine (sose) prikazuje z veliko prirodnostjo. Veronika ge. M. Danilove izraža življenjsko polnost in usodno predanost svoji prebujeni naravi, doider ne spozna strahote svoje sreče: njen boj za pravico srca in zavest usodne poti, na katero je zašla, se po obupnem omahovanju dvigne v odločno voljo žene in materinske nežnosti. Dve skrajnosti ženske narave, popolna vdanost in kljubovalna volja sta se strnili v jasno in zdravo podobo, ki tudi v svojem koncu ob skladno ugasneta. Poleg ge. Danilove je upodobila Veroniko tudi ga. M. Boltarjeva. V zunanji poudarki se obe sicer ne ločita, zlasti v govoru skoraj nič, pač pa skuša ga. Boltarjeva nasproti zunanji tragičnim potezam, kako življenje uniči jasnost, zdrave in lepoto, najti notranjih tragičnih nagibov, zlasti skrušenost in ne-svobodnost, kar se ji je do precejšnje mere posrečilo. Obe igralski sta vrh svoje igre v III. dejanju podale z močno dramatičnostjo in v ostrih preokretih. Pri tem sta imele najtrdnjše oporo v ge. Mariji Veri, ki Jelisavo podaja vnovič z vsem velikim mojstrstvom besede in zvizično klasičnostjo zunanje izraza. Njena Jelisava, ki je že onkraj, nosi v sebi grozo strašnega sklepa in še vedno omahuje v življenje; pozdrav smrti daje slovo življenju tako, da se že več ne dotika zemeljskih tal. V nji je žensko nasprotje grofu Hermanu, ki vse prevleči stavi na račun tega sveta,

bila konec januarja nad 19 cm suhega snega na 100 m visoko trdno podlago; snega je še vedno 120 cm, v Trbi dolini še vedno dobra smuka, vzpon primeren po izgaženih poti mimo Sv. Primoža ali še bolje iz Črne mimo Kranjskega Raka na Malo Planino. Vrše, ki ima stalno nizko temperaturo, nudi tudi dober sneg za smuko; na podlagi 120 cm, ki je seveda na prisojnih straneh osrežen, je v senčnih legah 3 do 10 cm prišče, torej za smučarja prave veselje.

Vremenska prognoza nam še ne obeta južnega vremena. V planinah prične sedaj najugodnejši čas za smučarja. Stalna temperatura pod ničlo poudari in zjutraj preoblikuje sneg v najugodnejšo podlago za drsanje. Od 15. marca dalje bodo še oskrbovane zvezne drsanje. Od 15. marca do doline Triglavskih jezer, kjer bo koba odprta ter dalje preko Hribarje do Staniševke; ta bo sredi marca še imela oskrbnico, ki bo dajala vsa potrebna okrepila ter skrbela za toplo zakurjene sohe. Planinci smučarji, ki si želijo visokogorskega smučanja, naj izkoristijo dopust v tem času.

Člane SPD je treba še posebej opozoriti, da mora biti sedaj vsaka članska izkaznica še opremljena s znamko za letošnje leto, ker sicer izkaznica ni veljavna ter mora turist brez veljavne letošnje znamke klatati v planinskih kočah SPD, če nečlanske pristojbine. Tudi morajo biti overevljene ob železniške uprave. Izkaznice dotičnih članov, ki se bodo plačale na nižjih ugodnostih pri vožnjah s tem, da plačajo na podlagi posebne objave, ki jo izda SPD, ob vsakem času in vseh vrstah vlakov razen simplan ekspresa, polovično vozino v skupini štirih oseb.

Podrobne informacije daje pisarna SPD v Ljubljani, Aleksandrova cesta 4/L, telefon 41. 40-56.

Mladinski smuški dan

SK Ilirija priredi dne 26. in 27. febr. 1938 v Planici veliki smuški dan za mladino dravske banovine. Dan je namenjen celokupni mladini, ki goji smučki sport ne glede na to, če je organiziran ali ne. Tečaj se po pravilniku JZSZ v teku, skokih in klasični kombinaciji, in sicer v treh kategorijah: 1. kategorija, juniorji letnik 1919 in 1920; 2. kategorija, nastajajoči letnik 1921 in 1922; 3. kategorija, mladina, letnik 1923 in 1924 in mlajši.

Tek se vrši v soboto, dne 26. t. m. s štartom ob 16.15 pred domom Ilirije v Planici.

Proge so dolge za: 1. kategorijo 5 km; 2. kategorijo 3 km; 3. kategorijo 3 km. Zrebanje v domu ob 15.30.

Skoki se vršijo v nedeljo, dne 27. febr., in sicer: za 1. kategorijo na 40 m skakalnici, štart ob 12; za 2. in 3. kategorijo na 35 m skakalnici, štart ob 18. Vsak ima tri skoke. Zrebanje za skoke bo ob 9.30 v domu.

Ocenjuje se tek in skoki posebno in skupno.

Mlajši ima pravico startanja tudi v višji starostni skupini, v konkurenci pa samo v eni skupini. Dajilo za prvaka in druge planinske vse kategorije je praktično, tretji in četrti dobi plaketo, peti lično diplomu. Razglasitev rezultatov in razdelitev daril bo ob 15 v Ratačah. Mesto se določi naknadno. Prijave je treba poslati do 25. t. m. ob 12 ur v kavarano Evropa v Ljubljani ali uštemeno eno uro pred štartom. Tekmovalcem klasične kombinacije, tudi SK Ilirija, priložimo brezplačno, v kolikor bo prostor v domu, in prehrano po znižani ceni. Naprosajo se reflektiranje za prenočišče, da se javijo pisemno najkasneje do 24. februarja ob 12 ur v kavarano Evropa, Ljubljana. Naknadne prijave ne bo mogoče upoštevati. Štarti so tako določeni, da se lahko vsa mladina gorenjskega kota še vrne v soboto zvečer ob 19 ur in prihaja v nedeljo s turističkim vlakom pravčasno k skakalnim tekmam. Smuči! SK Ilirija.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Sloven. Redna odobrova seja kluba bo dne 28. februarja ob 20 v gostilni Malls, za Kolinsko tovarno, poleg igrišča. Udeležba strogo obvezna za vse zg. odbornike. — Redni letni občni zbor kluba bo dne 6. marca ob 9 dopoldne v gostilni Malls. Vabimo vse člane in prijatelje kluba.

Smučki izlet Zvez za tujski promet na Kurešček bo v nedeljo z odhodom iz Ljubljane ob 6 uri zjutraj. Vozl posebni avtobus. Prijave do sobote do 16 ure v biljetarni Putnik.

SK Mladica. XV. redni letni občni zbor se bo vršil v nedeljo, dne 20. t. m. v prostorih Fantovskega kroška v Salezijskem Mladinskem domu na Kodeljevem. Vabljeni so vsi redni in podporni člani pa tudi vsi prijatelji kluba.

Ostale vesti

V nedeljo ob 9 zjutraj, to je po prihodu izletniškega vlaka, bo v župni cerkvi v Bohinjski Bistrici sv. maša za smučarje.

Motoskišing na Boh. jezeru, dne 20. t. m. odpovedan. Zaradi na novo zapadlega snega je izvedba za nedeljo, dne 20. t. m. razpisanega motoskišinga nemogoča. Zato ta prireditelj, ki je bila v izvedbi GZSP, odpade. GZSP.

Praga, 18. februarja, AA. ČTK: Na večeršnjih tekmah v hokeju za svetovno prvenstvo so bili doseženi naslednji izidi:

Švica: USA 1 : 0, Nemčija : Madžarska 1 : 0.

Sah

Šahovski klub »Lovina«. Gradisce 13. javlja članstvu, da se prične 24. t. m. enokrožni notranji turnir. Razpisanih je 6 denarnih nagrad v skupnem znesku 500 din, ki jih je naklonila ugledna članica gospa Draga Černe. Z velikodušno podporo gospe Černetove bodo tudi v bodoče vsako leto prirejeni taki turnirji. Točnejša pojasnila na objavi deski kluba.

PO SLOVENSKI DOMOVINI MALI OGLASI

Kam pa kam?
Na Kurešček

vozi avtobus v nedeljo, dne 20. t. m. ob pol 7 zj izpred Mestnega doma. Prijave telef.: 36-98.

Domžale

Fantovski odsek v Domžalah pripravlja uprizoritev vojne drame v šestih slikah »Konec polje. Brez dvoma je, da se je odsek s to dramo lotil težkega dela, toda z vztrajnim delom in temeljito pripravo upa, da se mu bo izvedba posrečila. Vloge so v rokah najboljših igralcev fantovskega odseka, režijo pa vodi njegov predsednik Müller Lado. Dramo bo povzdignila tudi nova, originalna scenarija in pa nove officerske in vojaške uniforme. Predstave se bodo vršile v petek 18. marca ob 8 zvečer predvsem za občinstvo iz Domžal, na praznik sv. Jožefa, v soboto 19. marca ob 3 popoldne in v nedeljo 20. marca ob 3 popoldne pa predvsem za občinstvo iz okolice. Opozorjamo že sedaj na te predstave in vabimo vse, ki ljubijo dobro dramo, da se jih udeležijo.

Litija

V nedeljo 20. februarja bo ob 9 popoldne v litijski ljudski šoli sadijski tečaj, ki ga priredi podružnica Sadijskega in vrtnarskega društva. Vsi sadijari lepo vabljeni! Vstopnine ni.

Prosvetno društvo uprizori drevi ob 8 in v nedeljo 20. t. m. ob 3 popoldne v dvorani »Ljudskega doma« komedijo »Zanimka trojica« (Lump-pet vagabund). Nestrojeva burka vsebuje polno meha in razvedrila zato ne zamudite prilike in jo posetite!

Škofja Loka

Sirski obrtniški sestanek sklicuje Zveza obrtnih društev v Ljubljani za ves škofjeloški okraj za nedeljo 20. t. m. ob 3 popoldne v Škofji Loki. Sestanek bo zaradi rezerviranih zadržanih prostorov v salonu gosilne Kavčič poleg gasilskega doma. Na dnevnem redu so važna obrtniška razložitvena vprašanja.

Novo mesto

Drevi družabni večer Prosvetnega društva pod pokroviteljstvom g. župana dr. M. Polenska in častnega dameškega komiteja v Prosvetnem domu. Na sporedu veseloliga, orkestralne točke, solospeli, prosta zabava. Buffet, izbrana vina. Vstopnina 5 din, za družino 10 din. Vabljeni vsi člani in njihovi prijatelji!

Radeče pri Zidanem mostu

V. prosvetni večer bo v sredo 23. februarja v dvorani Narodnega doma ob 8 zvečer. Program, ki je zelo lep, je sledeč: 1. Otvoritev. 2. Slovenka sem (simbolična vaja članice Dekliškega krožka). 3. »Knjiga« (enodejanka). 4. Slovenski katoliški tisk (predavatelj iz Celja). Za člane prosvetnega društva obvezno, ostali vabljeni.

Občni zbor gasilske župe, katere predsednik je g. Fr. Černe iz Radeč, bo v nedeljo popoldne ob 2 v šolski telovadnici.

Neresnične govorice, ki jih ob priliki sestavljanja občinskega proračuna razširjajo naši neprijatelji glede 150.000 din, katere naj bi občina dala za zidavo prosvetnega doma, so delo sovražnikov občine. Resnica je, da radeška občina ni še niti en sam dinar dala za novi prosvetni dom.

Nova cerkev

Dne 14. februarja je imelo društvo »Šolski oder« v Novi cerkvi svoj letni občni zbor. Izvoljen je bil stari odbor. Društvo res hvalevredno opravlja svojo prosvetno in človekoljubno nalogo, ki si jo je nadelo ob svoji ustanovitvi pred štirimi leti. Vsako leto obdaruje blizu 100 pridnih in revnih otrok z obleko, obutvijo in drugim. Vsi sotrudniki društva so za žrtve pri uprizorjanju iger najbolj plačani s solzami hvaležnih otrok in staršev.

Ljutomer

Veliko zanimanje je od blizu in daleč za kmečko komedijo »Voda«, ki jo uprizori prosvetno društvo v Ljutomeru danes po večernih točno ob pol 4 v dvorani Katoliškega doma. Veliko je veselih iger, toda tako posrečene komedije, ki jo je spisal Joža Vombberger, ni lahko najti. Pred nami se odigrava pristno življenje, vzelo iz borbe nižjih in višjih. Zato vabimo na to prireditev vse prijatelje dobre in vesele zabave, da si jo ogledajo. Vstopnice bodo tudi v razprodaji in trgovini in knjigarni g. Janka Sušec v Ljutomeru.

Pripravljalni odbor za proslavo 70 letnice prvega slovenskega tabora v Ljutomeru je določil, da bo proslava dne 19. junija v Ljutomeru. Kmalu

Oglejte si dva fotoaparata v Jugoslovanski knjigarni, Pred škofijo 5, Ljubljana. (Žrebanje bo dne 24. t. m.)

bodo prejela slovenska društva okrožnice. Prosimo vsa društva, da na dotični dan ne prirejajo večjih prireditev!

Gornja Radgona

Novi upravni odbor občinske hranilnice v Gornji Radgoni in njega prvi sklepi. Te dni je prevzel novi upravni odbor občinske hranilnice v Gornji Radgoni svoje posle od dosedanjega gerenta g. Hrstelja Jožeta in se konstituiral sledeče: Člani: uprave: predsednik Pernat Anton, namestnik Hrstelj Joža; člani: dr. Sabec Karel, svetnik inž. Knez Vladimir, dr. Rožič Rudolf, Fabjan Anton, Mulec Franc, Alee Jakob in Conko Jože. Člani ravnateljstva: predsednik in pisarniški ravnatelj g. Hrstelj Joža, namestnik dr. Sabec Karel; člani: svetnik inž. g. Knez Vladimir, g. Fabjan Anton in g. dr. Rožič Rudolf. — Občinska hranilnica v Gornji Radgoni je pred časom zaprosila pri Narodni banki za likvidnost in kredit. Ne oziroma se na zaproseni kredit, ki bo po informacijah bivšega gerenta kmalu na razpolago občinski hranilnici, je novi upravni odbor na predlog ravnateljstva sprejel sledeči sklep: Vse nove vloge so vlagateljem vsak čas na razpolago. Od 1. januarja 1938 obstoječe hranilnice nevezane vloge po 4% vezane na tri mesečno odpoved pa po 4½%. Nadalje se s 1. marcem 1938 stavijo na razpolago vlagateljem vse stare vloge, ki ne presegajo zneska 1000 din oziroma se iste avtomatično prenesejo na nove vloge. Novemu upravnemu odboru želimo, da s svojim delom čimprej upostavi normalno poslovanje tega važnega obmejnega denarnega zavoda, kar bo vsakor velikoga gospodarskega pomena za naš obmejni trg in njega okolice.

Epidemija ošpic in hripe. V zadnjih dneh so pri nas ogrožene zdravje predšolske in šolske mladine ošpice, katerim se je pridružila še hripa. Bolezen je tako močno razsajala, da je v nekaterih razredih manjkala nad polovica učencev in se pouk ni mogel vršiti po načrtu.

Zoržini razprodaja svoje veleposesstvo. Preko 30 naših obmejnih Slovencev je kupilo manjše in večje kompleksne zemlje od graščine Zoržini. Lastnik sam je Nemec in živi nekje na Dunaju. Zastopa pa ga veleposvetnik Sommer iz Nemške Radgone. S to razprodajo je prišel lep del obmejne zemlje v slovenske roke.

Oglejte si krasen namizni servis, določen za nagradno žrebanje »Slovenca«, pri tv. Kollman; Ljubljana, Mestni trg.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 19. febr.: 12.00 Plošča za ploščo hiti v venec vsiljivi stvari. 12.45 Poročila. 13.00 Napovedi. 13.30 Akademski pevski kvintet. 14.00 Poročila. 17.00 Za delopusti (Igra Radijski orkester). 17.40 Skrb za delavstvo v drugih državah (g. dr. J. Adlešič). 18.00 Za zabavo in za ples (plošče). 18.40 Pogovori s poslušalci. 19.00 Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura. 19.50 Pregled sporeda. 20.00 O zunanji politiki (g. urednik dr. A. Kuhar). 20.30 Pavilna — poster večer. 22.00 Napovedi, poročila. 22.15 Vesel konce (Igra Radijski orkester).

Nedelja, 20. febr.: 8. Vesel nedeljski pozdrav: Orglice in harmonika (g. Fr. Petan in A. Stanko), vmes plošče. 9. Napovedi, poročila. 9.15 Za boljše voljo (plošče). 9.45 Vinski govor (g. ravnatelj Joža Jugoš). 10. Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11. Otrška ura: Tetka Marička kramlja in prepeva. 11.30 Slovenske orkestralne skladbe (Radijski orkester). 13. Napovedi, obvestila. 13.30 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 16. Koncert Radijskega ork. 17. Kmet, predavanje: Za uspeh v živinoreji: Povečanje in izboljšanje pridelke krmel (g. inž. Abšec). Tržna poročila. 17.30 Zenoitovanje iz Spodnjega Štajerja. Besedilo sestavi Anton Bantani, izvajajo domačini iz hrastinske okolice. 19. Napovedi, poročila. 19.30 Nac. ura. 19.50 Adam, Če bi bil kralj, uvertura (plošče). 20. Vodopadni večer. Sedeljujejo: ga. Draga Sokova, gđe. Vida Budolfova. Akademski pevski kvintet, g. dr. Fr. Kimovec (govor) in Radijski orkester. 21.30 Koncert Radijskega orkestra. 22. Napovedi, poročila. 22.15 Lahkih nog naokrog (plošče).

Drugi programi

Sobota, 19. febr.: Belgrad: 20. Opereta »Terezina« — Zagreb: 20. Komorni trio, 20.30 Ženski zbor, 21. Komorni trio, 21.30 Lahka gl., 22.20 Plesna gl. — Dunaj: 19.25 Opereta »Plesalka Fanny Elsler«, 20.40 Plesna gl. — Budimpešta: 20.10 Igra, 21.45 Cig. ork., 22.10 Ples. gl., 22.45 Cig. ork., 23.15 Jazz — Rim-Bar: 16. Simf. konc., 21. Opera »Andrea Chénier« — Praga: 19. Plesni tečaj, 20.30 Orkester in zbor, 22.30 Jazz — Varšava: 20. Poljska gl., 21. Plesna gl. — Sofija: 19.10 Nar. glasba, 19.25 Jazz, 20. Celot. 20.45 Simf. skladbe, 21.15 Klavir, 22. Operne skladbe, 22.40 Lahka in plesna glasba, 23.30 Nar. gl. — Hamburg: 20.15 Operetna in filmska gl. — Lipsko: 18.30 Večer zabavne gl. — Köln: 19.10 Karneval — Frankfurt: 19.10 Pihal, 20. Koncert v prid zimske pomoči — Monako: 20. Sramli — Strasbour: 21.30 Simfonični koncert.

»Dovolj časa imamo,« je zašepetal, »toda hiteti moramo, če hočemo, da umre tako, kakor je določeno. Zdi se, da ne trpi... Ni več pri zavesti...

Vorski je odložil svetilko, nato pa se je tiho spremljan od pomagala, pomikal proti beli silueti, tako da sta oba izbirala kraje, kjer je bila senca najgostejša.

Kmalu je spoznal, da se na drugi strani senca, ki se je zdelala nepremična, premika istočasno kot on, tako da je bila razdalja vedno ista, na drugi strani pa, da jo je spremljala majhna črna žival, ki je skakljala ob strani.

»Umazani pes!« je zagodrnjal Vorski.

Pospešil je korak. Razdalja se ni zmanjšala. Tekel je. Senca je tekla enako hitro. In najbolj čudno je bilo, da ni bilo slišati nobenega šuma listja, ki se je premikalo, ali tal, ki jih je tepala pri teku ta čudna skrivnostna oseba.

»Za Boga!« je krel Vorski, »noričje se iz nas. Kaj če bi streljala, Konrad?«

»Je predaleč. Krogle ne bi dosegle.«

»Pa vendar, kaj! Saj ne bova šla...«

Neznaneц ju je peljal proti vrhu otoka, nato je šel od izhoda rova, šel mimo Prirejeja, ob zapadni obali in dosegel prehod, katerega nekaj vej je še gorelo. Šel je vstran mimo druge strani hiše in se dvignil na travnik.

Od časa do časa je pes veselo zalajal.

Vorskega ni minila jeza. Naj se je še tako trudil, približal se ni niti za meter in zasledovanje je trajalo že četrto ure. Končno je začel sovražnika psovati:

»Ustavi se vendar, če nisi bojazljivec. Kaj hočeš? Vodiš naju v past? Čemu bo to? Ali hočeš rešiti gospo? V takem stanju, v kakršnem je sedaj se ne izplača. Ah! lopov, če bi te mogel prijeti.«

Neznadoma ga je Konrad zgrabil za rob obleke, »Najdaj me, Konrad?«

»Oglejte, Rekel bi, da se nič več ne premika.«

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakmo.

Vajenci

Vrtnarskega vajenca

začetna, sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2105. (v)

Službodobe

Šiviljo

za trgovino, z obrtnim listom - sprejem. Krištančič, Kranj, poleg farne cerkve. (b)

Mlajšega absolventa

trgov. akademije, z znanjem državnih jezikov in nemščine ter slovenske in nemške stenografije — sprejme veliko industrijsko podjetje na Gorenjskem. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Zanesljiv« št. 2339. (b)

Posredstva

Ne zamudite prilike!

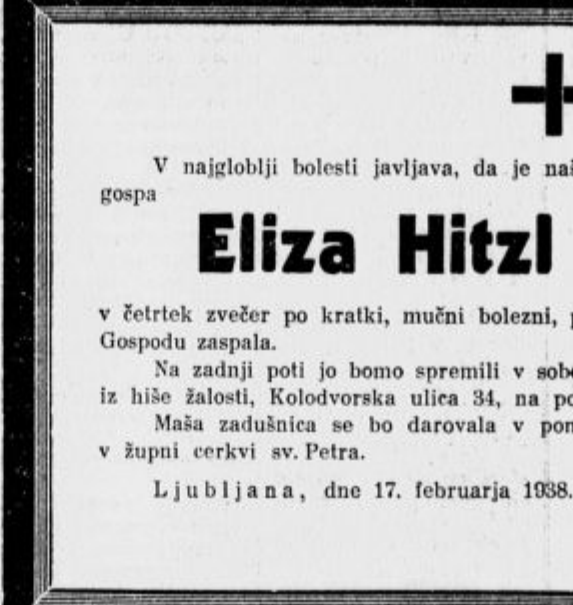
Ugoden nakup stavbnih parcel z vodovodom in elektriko v bližini postaje. — Pojasnila: Vižmarje št. 59. (d)

Stavbne parcele

ima naprodaj župna cerkev v Dev. Mar. v Polju, pet minut od kolodvora. Event. cel kompleks, pol-drugi hektar. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno obračeni posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

V najgloblji boleti javljava, da je naša nad vse ljubljena, predobra mamica, gospa

Eliza Hitzl roj. Huber

v četrtek zvečer po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala.

Na zadnji poti jo bomo spremili v soboto, dne 19. februarja ob dveh popoldne iz hiše žalosti, Kolodvorska ulica 34, na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 21. februarja ob 7 zjutraj v župni cerkvi sv. Petra.

Ljubljana, dne 17. februarja 1938.

Ani in Erwin

Maurice Leblanc:

41

Izredne pustolovščine Arsena Lupina

Otok tridesetih krst

»Hrast, raca na vodi, kakor da kdo strelja na nas.«

»Saj ni bilo poka.«

»Torej kamen, kamen, ki je zadel hrast.«

»Lahko se prepričamo,« je rekel Vorski.

Obrnil je svetilko in zaklel:

»Za Boga! Poglejta sem pod napisa...«

Pogledala sta na kraju, ki ga je kazal, je bila zapuščena puščica, katere peresa so se tresla.

»Puščica!« je rekel Konrad. »Ali je mogoče? Puščica?«

Oton je zajecel:

»Izgubljeni smo. Na nas so merili.«

»Tisti, ki je na nas meril, ni daleč,« je pripomnil Vorski. »Dobro glejta... gremo iskat.«

S svetilko je posvetil okoli v temo.

»Stojte!« je rekel živo Konrad. »Nekoliko bolj na desno. Vidita?«

»Da, da, vidiva.«

Štrideset korakov od njih na oni strani od strele porušene hrasta, v smeri Cvetiče Kalvarije, so zagledali bel obris, ki si je prizadeval, vsaj videti je bilo tako, da bi se skrila za grmovje.

»Niti besedice, niti koraka,« je ukazal Vorski.

»Niti misli si ne, da smo ga zapazili. Konrad, ti me boš spremljal. Ti Oton, ostani tu in z revol-verjem v roki dobro straži. Če bi se kdo skušal približati in osvojiti gospo, dvakrat ustreliti in midva bova v diru pri tebi. Razumeš?«

»Razumem.«

Sklonil se je nad Veroniko in ji nekoliko odstranil teniščo. Oči in usta je imela še vedno pokrita. Dihala je slabo in bitje srca je bilo slabotno in počasno.

Zares se je bila silhueta prvokrat razločila in postajala v temi vedno bolj vidna in lahko je bilo zapaziti med vejevjem v goščavi njeno postavo; roke je imela nekoliko od sebe, zbočen hrbet, upognjene noge in kakor prekrizane na tleh.

»Najbrž je padel,« je izjavil Konrad. Vorski se je pognal naprej in zaklical:

»Ali naj streljam, kanala? Držim te na koncu cevi. Dvigni roke, ali pa bom streljal!«

Prikazen se ni ganila.

»Tem slabše zate. Če si trmoglav, je po tebi. Štel bom do tri in ustrelil.«

Prišel je v bližino dvajset korakov in štel z iztegnjeno roko:

»Ena... dve... Si pripravljen, Konrad? Streljaj!«

Dva strela sta počila. Kriknilo je.

Zdelo se je, da se je podoba zgrudila. Oba moža sta skočila naprej.

»Ah! tam si, lopov. Sedaj vidiš, kako se z Vorskim kašo piha. Oh! Nepridiprav, dovolj sem tekel zaradi tebe! Sedaj si mi plačal.«

Ko je bil še malo oddaljen, je zmanjšal hitrost, ker se je bal iznenadenja. Neznaneц se ni ganil in Vorski je od blizu lahko videl, da je podoben nepremičnemu mrtvecu, truplu. Treba je bilo le nanj skočiti. To je napravil Vorski in se šalil:

»Dobro lov, Konrad. Poberiva divjačino.«

Toda zelo je bil presenečen, ko je namesto plena zgrabil le navadno suknjo, pod katero ni bilo nikogar, ker je lastnik zbežal o pravem času, ko je obesil na grmovje. Tudi pes je izginil.

»Za Boga,« je zaklel Vorski, »ta jo je pa nama dobro zagodel, lopov! Hudiča, čemu?«

Izbruhal je jezo na neumen način, njemu lasten, da je poteptal vso obleko in se znesel nad njo.

»Čemu? Toda, bogme, saj sem tako rekel... past... zvijača, da bi naju zvalili od gospe, med

tem ko bi njegovi prijatelji napadli Otona. Oh! Kakšen norce sem!«

Zopet je šel na pot skozi temo in kakor hitro je zapazil Dolmen, je zaklical:

»Oton, Oton!«

»Stoj! Kdo je tam?« je Oton prestrašeno odgovoril.

»Jaz sem. Ne streljaj!«

»Kdo je tam? Vi?«

»E! da, jaz, tepec!«

»Dva strela?«

»Zmota. Pripovedoval ti bom.«

Prišel je k hrastu, takoj zgrabil svetilko iz posvetil z njo žrtve. Ni se premaknila, zleknjena na podnožju drevesa in z glavo zavito v zastor.

»Ah!« je rekel, »sedaj se oddahnem. Kako sem se pa tudi bal.«

»Zakaj?«

»Da nam je ne bi odnesli.«

»In jaz, ali nisem bil tu?«

»Nič hrabrejši nisi kakor kdo drugi, in če bi te napadli...«

»Neprehoma bi streljal... slišali bi znamenje.«

»Če bi vedeli! Končno se ni torej ničesar zgodilo?«

»Prav nič.«

»Ali je bila gospa zelo vznemirjena?«

»V začetku, da. Tožila in jokala je pod svojim pokrovom tako, da sem bil na koncu s potrpljenjem.«

»In potem?«

»Oh! potem... ni več bilo... Z udarcem pesti sem jo omanil.«

»Živall!« je zarjul Vorski. »Če si jo ubil, si mrtvec.«

Hitro je pokleknil in položil uho na prsa nesrečnice.

»Ne,« je rekel čez trenutek. »Srce še bije, toda to mogoče ne bo trajalo dolgo. Na delo tovariša. V desetih minutah mora biti z vsem končano.«